

Evaluace dotačního programu "Nová zelená úsporám" s akcentem na návrh konkrétního projektu

Simona Šlosarová

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Simona Šlosarová**
Osobní číslo: **M12401**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Evaluace dotačního programu "Nová zelená úsporám"
s akcentem na návrh konkrétního projektu**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte teoretické poznatky vztahující se k oblasti dotačního programu Zelená úsporám.

II. Praktická část

- Představte program Nová Zelená úsporám.
- Proveďte evaluaci původního programu Zelená úsporám s Novou Zelenou úsporám.
- Vypracujte žádost pro získání dotace Nová Zelená úsporám pro konkrétní rodinný dům.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

GRYGERA, Filip a Alice KUPČEKOVÁ. Bydlete úsporně: jak investovat do energetických úspor a získat dotaci v programu Zelená úsporám. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2010, 152 s. ISBN 978-80-251-2857-2.

MURTINGER, Karel. Úsporný rodinný dům. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 112 s. ISBN 978-80-247-4559-6.

MRÁZEK, Karel, Alena HORÁKOVÁ a Martin HANÁK. Zelená úsporám v kombinaci s programem Nový panel: úspory energií a regenerace bytových domů. 1. vyd. Praha: Svaz českých a moravských bytových družstev, 2010, 108 s. ISBN 978-80-86426-33-4.

WOLLMANN, Hellmut and Gérard MARCOU. The provision of public services in Europe: between state, local government and market. 1st ed. Cheltenham: Edward Elgar, 2010, 266 p. ISBN 978-1-84844-809-4.

Vedoucí bakalářské práce: doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 16. února 2015
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. května 2015

Ve Zlíně dne 16. února 2015

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byla jsem seznámena s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen přípouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

4.5.2015

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce „Evaluace dotačního programu "Nová zelená úsporám" s akcentem na návrh konkrétního projektu“ se zabývá vývojem původního programu Zelená úsporám a nového programu s názvem Nová zelená úsporám. V praktické části se práce zaměřuje na konkrétní příklad rodinného domu, na kterém je vysvětlena celá problematika týkající se získávání a podávání žádosti o dotaci. Dále jsou v praktické části oba programy komparovány a následně vyhodnoceny. V závěrečné části jsou vytknuty slabé stránky nového programu a následně je navrženo jejich možné řešení.

Klíčová slova: dotace, Nová zelená úsporám, úspora energie, spotřeba energie, Státní fond životní prostředí, zateplování

ABSTRACT

The bachelor thesis „Evaluation of the Grant Program "New Green Savings Programme" with the Emphasis on the Proposal of a Particular Project“ deals with the development of the original program called Green Savings programme and the new program called New Green Savings Programme. The focus of the practical part is on a specific example of a family house, where all the issues about grant requests are explained. Both of the programs are then compared and evaluated. The weaknesses of the new program are listed in the final part, with a proposal of their possible solutions.

Keywords: subsidy, New Green Savings Programme, energy savings, energy consumption, The State Environmental Fund, insulation

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce doc. RNDr. Oldřichu Hájkovi, Ph.D., za jeho čas, rady, konzultace a vstřícnost, kterou mi během psaní práce poskytoval. Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří mi věnovali svůj čas a podíleli se na vzniku této práce.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY	13
1.1 ROZPOČTOVÁ SOUSTAVA ČR.....	13
1.1.1 Veřejné rozpočty.....	14
1.1.2 Mimorozpočtové fondy.....	15
1.1.3 Vztah státního rozpočtu ke státním fondům.....	16
2 KJÓTSKÝ PROTOKOL	17
2.1 EMISNÍ POVOLENKY.....	17
2.2 EMISNÍ JEDNOTKY AAU.....	18
2.3 PRODEJ EMISNÍCH KREDITŮ ČESKOU REPUBLIKOU.....	18
2.3.1 Kupci AAU.....	19
3 DOTAČNÍ PROGRAM ZELENÁ ÚSPORÁM	20
3.1 PROČ PRÁVĚ TATO OBLAST PODPORY?.....	20
3.2 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O PROGRAMU.....	21
4 ZELENÁ ÚSPORÁM	23
4.1 VÝVOJ PROGRAMU.....	23
4.2 OBLASTI PODPORY.....	23
4.3 OPRÁVNĚNÍ ŽADATELÉ O DOTACI.....	24
4.4 REALIZACE PROGRAMU.....	24
5 NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM	25
5.1 OBLASTI PODPORY V RÁMCI PROGRAMU.....	25
5.1.1 Oblast podpory A – snižování energetické náročnosti stávajících rodinných domů.....	26
5.1.2 Oblast podpory B – Výstavba rodinných domů s velmi nízkou energetickou náročností.....	29
5.1.3 Oblast podpory C - Efektivní využití zdrojů energie.....	30
5.2 SHRNUTÍ PROGRAMU NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM.....	33
5.3 LEGISLATIVA.....	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
6 ZHODNOCENÍ PŮVODNÍHO PROGRAMU ZELENÁ ÚSPORÁM	36
6.1 SLABINY VZNIKLÉ S REALIZACÍ PROGRAMU.....	36
6.2 PŘÍNOSY PRO STÁT A ÚČASTNÍKY.....	37
7 SROVNÁNÍ PŮVODNÍHO PROGRAMU S NOVÝM PROGRAMEM	38
7.1 ZÁSADNÍ ZMĚNY V PROGRAMU NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM.....	38
8 NÁVRH ŽÁDOSTI O DOTACI PRO RODINNÝ DŮM Č. 5	40
8.1 POPIS STÁVAJÍCÍHO STAVU BUDOVY.....	40
8.2 POPIS NAVRHOVANÉHO STAVU BUDOVY.....	41
9 POSTUP PRO ZÍSKÁNÍ DOTACE	44

9.1	ODBORNÝ POSUDEK	44
9.1.1	Projektová dokumentace	45
9.1.2	Energetický posudek	45
9.2	EVIDENCE ŽÁDOSTI	46
9.3	REALIZACE OPATŘENÍ	46
9.4	REGISTRACE AKCE A ROZHODNUTÍ O POSKYTNUTÍ DOTACE	48
9.5	KONTROLA	48
9.6	VYHODNOCENÍ DOTACE PRO RODINNÝ DŮM Č. 5	48
10	ZHODNOCENÍ PROGRAMU NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM.....	51
10.1	SLABÉ STRÁNKY PROGRAMU	52
10.2	ŘÍZENÝ ROZHOVOR	53
10.3	SWOT ANALÝZA	55
10.4	NÁVRH NA ZLEPŠENÍ PROGRAMU.....	55
	ZÁVĚR	58
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	63
	SEZNAM OBRÁZKŮ	64
	SEZNAM TABULEK.....	65

ÚVOD

V dnešní době se nacházíme v období, ve kterém můžeme vytvářet projekty s možností financování ze státních prostředků. Ovšem získávání dotací od státu je pro spoustu lidí jedna velká neznámá a všeobecně je vnímáno jako administrativně náročné a nedosažitelné. Z tohoto důvodu jsem si vybrala mé téma, které je zaměřené především na program Ministerstva životního prostředí a to na program Nová zelená úsporám. V mé bakalářské práci se snažím tento velmi aktuální program čtenáři a třeba i budoucímu žadateli přiblížit a co nejlépe popsat, jak funguje. Proč právě Nová zelená úsporám? Je to jednoduché, díky tomuto programu lidé mohou získat příspěvek na rekonstrukci svých domácností. Každý z nás denně přemýšlí o tom, jak ušetřit peníze za energie. Existuje spousta jednoduchých rad. Chovejte se doma úsporně: nemusíte mít v obývacím pokoji neustále 26 stupňů, voda v bojleru nemusí být ohřátá na bod varu, v zimě není nutné otevírat okna dokořán na dvě hodiny, také není potřeba čistit si zuby pod tekoucí vodou. Zbytečné také je si každý den napouštět plnou vanu horké vody, namísto toho stačí rychlá sprcha. Všechny tyto rady zní jednoduše a každý z nás je doma může zavést okamžitě. Bohužel úspory, kterými s nimi dosáhneme, nebudou tak veliké, jako když si např. zateplíme celý dům, vyměníme okna, kterými nám táhne domů, nebo si postavíme dům s velmi nízkou energetickou náročností. Díky takovýmto úpravám se faktury za energie můžou snížit až o několik desítek procent. A právě na realizaci takovýchto úprav je k dispozici tento program, který velkému množství lidí pomůže k tomu, aby své domácnosti vylepšili a snížili tak své účty za energie. Mou bakalářskou práci jsem začala všeobecně, co se týče veřejných financí, chtěla jsem tak čtenáři co nejlépe přiblížit, jak fungují finanční vztahy a operace mezi orgány a institucemi veřejné správy na straně jedné a mezi občany, domácnostmi, firmami, neziskovými organizacemi, apod. na straně druhé. Důležitou informací bylo také to, kde vlastně Česká republika získala finanční prostředky na tento program, z toho důvodu jsem jednu z kapitol věnovala Kjótskému protokolu, protože především díky závazku, ke kterému se Česká republika v tomto Protokolu zavázala, získala finanční prostředky právě na program Zelená úsporám.

Poté jsem se zabývala samotným dotačním programem a otázkou, proč sestát rozhodl investovat své peníze právě do této oblasti a jaké cíle v rámci tohoto programu měl. V průběhu let 2009 – 2012 fungoval program Zelená úsporám.

Tento program byl vyhlášen nepřipravený a provázelo ho velké množství zmatků a nedostatků, o kterých se dočtete v mé bakalářské práci. Nakonec byl tento program vyhlášen odborníky jako úspěšný a proto měl svého následníka pod názvem Nová zelená úsporám.

V mé bakalářské práci se budeme zabývat jak původním, tak novým programem. Řekneme si základní údaje o programech, uvedeme si, kdo mohl být žadatelem o tuto podporu, řekneme si, do jakých oblastí byly programy rozčleněny a nastíníme si jejich celý vývoj.

V praktické části mé bakalářské práce si nejprve zhodnotíme původní program a uvedeme si slabiny vzniklé s realizací tohoto programu a to jak na straně státu, tak na straně žadatelů. Následně si řekneme, jaké pozitivní dopady tento program měl. Další kapitola je věnována srovnání původního a nového programu. Řekneme si, jakými změnami Nová zelená úsporám prošla.

Následně si ukážeme, jak by žádost o dotaci vypadala na konkrétním rodinném domě a to v oblasti A, ve které žadatel žádá o dotaci na zateplení stávajícího rodinného domu. Tato oblast patří mezi nejžádanější a právě proto si na ní ukážeme, co všechno žadatel musí udělat, aby dotaci získal. Jako aplikační příklad nám bude sloužit dům s č. p. 5. Na tomto aplikačním příkladu mi bylo odborníky vysvětleno, jak funguje celý proces, než žadatel získá podporu. Bylo potřeba si detailně tento rodinný dům popsat a říct, jaký je stav stávající budovy a jaký je navrhovaný stav. Uvedeme si, jakou měrnou potřebu tepla dům měl na vytápění před realizací a jeho očekávanou úsporu po realizaci, dle projektové dokumentace.

Nezbytnou součástí pro získání dotace je samozřejmě znalost žadatele postupu pro získání dotace. Proto jsme věnovali samostatnou kapitolu tomu, jak vypadá samotná žádost o dotaci, co je její součástí a jaké jsou její nepostradatelné náležitosti. Dále si uvedeme, jaké dokumenty jsou potřeba k této žádosti přiložit a kam jsou tyto dokumenty potřeba zaslat. V neposlední řadě si vyhodnotíme, jaký dopad měla podpora na náš aplikační příklad.

V závěrečné kapitole si zhodnotíme program Nová zelená úsporám, řekneme si, kde jsou stále slabé stránky programu, a navrhneme, co by stát na tomto programu, který má trvat až do roku 2020, mohl změnit.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem práce je vypracovat projekt, který přiblíží čtenáři nebo budoucímu žadateli, jaké jsou podmínky pro získání dotace Nová zelená úsporám a jaké dokumenty je nezbytné doložit a to přímo na konkrétním rodinném domě. Aby mohl být hlavní cíl naplněn je potřeba splnit několik dílčích cílů: prvním dílčím cílem je zpracovat teoretické poznatky vztahující se k oblasti dotačního programu Zelená úsporám. Zjistíme odkud je program financován, kdo může být žadatelem v tomto programu a v jakých oblastech se tato podpora poskytuje. V neposlední řadě zjistíme, že tento program fungoval v letech 2009 – 2012 pod názvem Zelená úsporám. A od roku 2013 do roku 2020 funguje tento program pod názvem Nová zelená úsporám. Z tohoto faktu nám vyplývá, že do dnešní doby fungovaly dva programy. Proto bude naším dalším cílem tyto dva programy porovnat a nastínit k jakým změnám v novém programu došlo. Dalším dílčím cílem bude zhodnotit, jak původní, tak nový program. V rámci nového programu si uvedeme, kde jsou stále slabé stránky a následně si navrhne, jak by tyto slabé stránky mohly být redukovány.

Abychom dosáhli výše uvedených cílů, je nutné si stanovit **metody práce**. Použité metody se vzájemně doplňují a jejich kombinací by mělo dojít k co nejlepšímu výsledku.

Analýza dokumentů – pomocí všech dostupných dokumentů, ať už tištěných publikací nebo pravidelně aktualizovaných informací na webových stránkách programu zpracujeme veškeré teoretické poznatky.

Komparativní analýza – tato metoda je využívána ke srovnání dvou a více dat. V našem případě budeme analyzovat jednotlivé změny, ke kterým v novém programu došlo.

Pozorování – prostřednictvím této metody si utvoříme na probíranou problematiku subjektivní názor a vlastní hodnocení.

Rozhovor – tato metoda vycházející z verbální komunikace může být buď standardizovaná (řízená) nebo nestandardizovaná (volná). V této práci bude používán zejména rozhovor volný, jehož výhodou je, že tazatel má dostatečný prostor pro své názory, postřehy a úvahy. Rozhovory budou uskutečněny formou osobní nebo e-mailové komunikace s pracovníky SFŽP, s projektanty vypracovávající odborné posudky, s autory odborných článků o Zelená úsporám a v neposlední řadě přímo s žadateli o tuto podporu. Výsledky provedených rozhovorů budou sloužit především k ucelení informací a k vypracování praktické části bakalářské práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY

V této části bakalářské práce se dočteme, jakou formu financování můžou jak fyzické, tak právnické osoby využít. V dnešní době se nacházíme v období, ve kterém můžeme vytvářet projekty s možností financování z prostředků z cizího kapitálu namísto kapitálu vlastního. Na světě existuje hned několik možností. My se však zaměříme na finance veřejné, tedy na finance, které probíhají v rámci ekonomického systému jednoho státu, v této bakalářské práci konkrétně v České republice. Pod termínem „veřejné finance“ můžeme označit finanční vztahy a operace, které probíhají mezi orgány a institucemi veřejné správy na straně jedné a mezi občany, domácnostmi, firmami, neziskovými organizacemi, apod. na straně druhé. (Hamerníková, 2005, s. 11)

V této bakalářské práci se budeme věnovat tomu, jak mohou získat finanční prostředky od státu domácnosti na svá bydlení. V ČR je konkrétně pro tuto oblast vymezen program Zelená úsporám, který je financován ze Státního fondu životního prostředí, nikoliv tedy ze státního rozpočtu, jak by se mohl někdo domnívat. Pro lepší pochopení daného tématu si probereme rozpočtovou soustavu, jejíž součástí jsou veřejné rozpočty a mimorozpočtové fondy. Dále si řekneme, jaký je vzájemný vztah mezi státním rozpočtem a státními fondy České republiky.

1.1 Rozpočtová soustava ČR

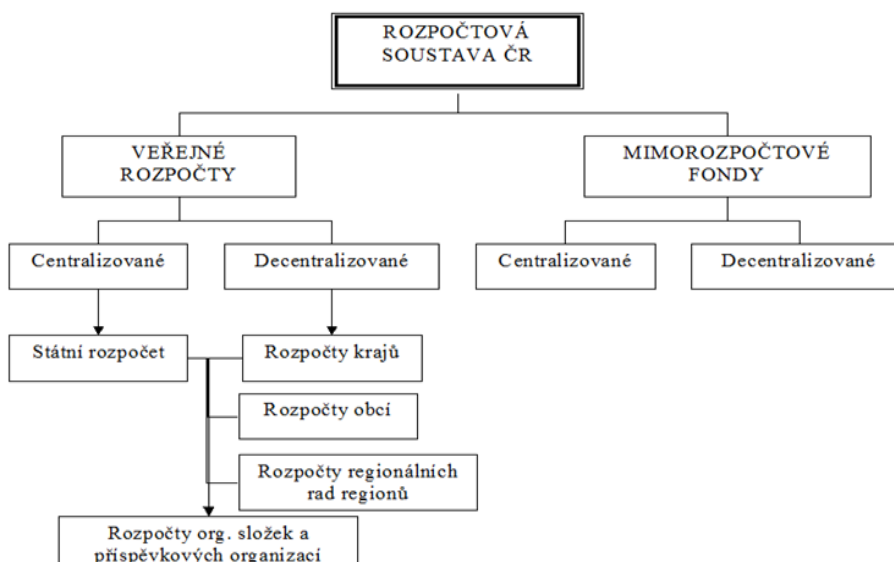
Rozpočtová soustava se skládá z veřejných rozpočtů a mimorozpočtových peněžních fondů, které jsou tvořené, rozdělované a používány na principu neekvivalence, nedobrovolnosti a nenávratnosti. Rozsah rozpočtové soustavy, která zaujímá nepostradatelnou složku finančního systému v každém státě, je závislý na politickém a územním uspořádání státu, na tradicích dané země a především na velikosti veřejného sektoru. (Peková, 2005, s. 85)

Rozpočtovou soustavou se rozumí soustava:

- peněžních fondů
- rozpočtových vztahů
- institucí a orgánů (Hamerníková, 2005, s. 165)

Schéma rozpočtové soustavy ČR

Pro lepší představu, jak je rozpočtová soustava v ČR členěna, nám poslouží následující schéma:

Obr. 1. Rozpočtová soustava ČR (Hamerníková, 2005, s. 165)

1.1.1 Veřejné rozpočty

Z předchozího schématu můžeme vidět, že se veřejné rozpočty dělí na centralizované a decentralizované. V praxi to znamená, že soustava veřejných rozpočtů je rozdělena na rozpočty centrální vlády a rozpočty místní. Kdy rozpočet centrální vlády funguje na ústřední vládní úrovni a naopak místní, neboli decentralizovaný rozpočet je veden na úrovni nižší. Rozhodující postavení má však státní rozpočet, který soustřeďuje největší část získaných finančních prostředků. (Hamerníková, 2005, s. 166)

Státní rozpočet

Definicí o tom, co to státní rozpočet je a jak ho můžeme vnímat je mnoho. Velmi často uváděnou definicí je ta od Ing. Františka Nahodila, CSc.: „Státním rozpočtem se rozumí centralizovaný fond peněžních prostředků, soustředěných do působnosti státu na principu nenávratnosti a neekvivalentního způsobu rozdělování.“ Státní rozpočet můžeme také nazvat jako finanční plán hospodaření státu pro daný rozpočtový rok. Je to vlastně bilance mezi příjmy a výdaji státu. Výkonná moc zajišťuje příjmy, uskutečňuje výdaje a to včetně kontroly, kterou nad nimi provádí za pomoci závazných principů.

Ukazatelé státního rozpočtu určují, na co by měly být tyto státní prostředky vynaloženy a v případě, že se od těchto kritérií odchyľují, musí jasně stanovit, v jakých případech a do jaké míry. (Hamerníková, 2005, s. 170)

I když si to mnozí z nás neuvědomují a je pro nás státní rozpočet jedna velká neznámá, tak jsme s ním všichni úzce spjati. Ať už prostřednictvím daní, které do něj odvádíme, nebo díky dotacím, které z něj můžeme za určitých okolností čerpat.

1.1.2 Mimorozpočtové fondy

Soustava mimorozpočtových fondů funguje jak na centralizované, tak decentralizované vládní úrovni. Většina z těchto fondů jsou fondy účelovými. Na centralizované úrovni, jsou to státní fondy. Dále do mimorozpočtových fondů spadají rozpočty zdravotních pojišťoven, fond sociálního zabezpečení, účelové fondy obcí a svěřenecké fondy. Tvorba a užití finančních prostředků mezi veřejnými rozpočty a mimorozpočtovými fondy se liší především v jejich účelovosti. Zatímco ve veřejném rozpočtu není účelová vazba mezi příjmy a výdaji, tak v mimorozpočtových fondech je zpravidla kladen přísný důraz na účelovost – tzn., musí být předem dáno, na co daný fond své příjmy použije a musí mezi příjmy a výdaji fungovat jistá provázanost (příkladem můžou být pokuty za znečišťování životního prostředí, to je příjem pro Státní fond životního prostředí a ten tyto příjmy použije na dotace na investice s ekologickým dopadem.) (Peková, 2005, s. 108)

Státní fondy

Státní fondy jsou součástí rozpočtové soustavy. Jsou to samostatné právnické osoby zřízené státem za konkrétním účelem. V ČR se jednotlivé státní fondy řídí vždy samostatným zákonem. Zákon, kterým je řízen konkrétní státní fond, má za úkol podle rozpočtových pravidel stanovit: orgány, do jehož působnosti fond patří, finanční zdroje státního fondu a jejich využití a způsob financování správních výdajů fondu. Státních fondů máme v současné době 6. Jejich správci jsou příslušná ministerstva. Mezi největší patří:

- Státní fond dopravní infrastruktury
- Státní zemědělský intervenční fond (Žáková, 2014)

V této bakalářské práci si však nejvíce řekneme o Státním fondu životního prostředí, protože právě z tohoto fondu je financována Zelená úsporám.

Státní fond životního prostředí

Státní fond životního prostředí (dále jen SFŽP) byl zřízen v České republice v roce 1992 a jeho činnost je legislativně upravena zákonem č. 388/1991 Sb. Byl zřízen za účelem ochrany a zlepšování životního prostředí (dále jen ŽP). Je hlavním ekonomickým nástrojem pro plnění závazků vyplývajících z mezinárodních úmluv o ochraně ŽP, členství v Evropské unii a ze Státní politiky životního prostředí. SFŽP je specificky zaměřená instituce, která je hlavním finančním zdrojem projektů na ochranu vod, zlepšování kvality ovzduší, využití obnovitelných zdrojů energie, nakládání s odpady, ochranu přírody a krajiny a environmentální vzdělání. Z tohoto fondu mohou získat finanční prostředky jak fyzické, tak právnické osoby na investiční i neinvestiční projekty, které souvisí s ochranou a zlepšováním ŽP. (SFŽP, 2013b, s. 5-6)

Příjmy fondu jsou především poplatky a pokuty za poškozování a znečišťování jednotlivých složek ŽP (vypouštění odpadních vod, ukládání odpadů, znečišťování ovzduší apod.). Veškeré příjmy tohoto fondu jsou dále přerozdělovány ve prospěch těch, kteří usilují o zlepšování ŽP. O použití finančních prostředků rozhoduje ministr životního prostředí, na základě doporučení Rady fondu. (Státní podpora životního prostředí, 1992, s. 2)

Dotace žadatelům jsou z fondu poskytovány z těchto dotačních programů: Operační program Životního prostředí, Nová zelená úsporám (v minulosti Zelená úsporám) a národních programů. Tyto programy se liší jednak zdroji, ze kterých jsou financovány, jednak cílovou skupinou, pro kterou jsou určeny. V této bakalářské práci se budeme podrobněji zabírat původním dotačním programem Zelená úsporám a dále pak aktuálním dotačním programem Nová zelená úsporám. (SFŽP, 2013b, s. 7)

1.1.3 Vztah státního rozpočtu ke státním fondům

Spousta lidí se může domnívat, že existuje provázanost mezi státním rozpočtem a státními fondy. Ovšem není tomu tak. Mezi největší fondy patří Státní fond dopravní infrastruktury a Státní zemědělský intervenční fond. Do těchto fondů státní rozpočet sice přispívá dotacemi, avšak převážná část těchto dotací má podobu předfinancování plateb EU (na společnou zemědělskou politiku či kohezní politiku). Finanční prostředky ostatních fondů pocházejí z vlastní činnosti či z přebytků z minulých let. (Žáková, 2014)

2 KJÓTSKÝ PROTOKOL

Vzhledem k tomu, že program Zelená úsporám má souvislost s Kjótským protokolem, popíšeme si jeho vznik, cíle a souvislost s programem ZÚ. Závažnost hrozby v důsledku změny klimatu si začala vrcholná globální reprezentace uvědomovat už téměř před 20 lety. V roce 1992 proběhla v Riu de Janeiru důležitá konference OSN, která se konala v rámci Summitu Země. Tato konference se zaměřovala na životní prostředí a rozvoj. Na této konferenci byla uzavřena Rámcová úmluva OSN o změně klimatu. (Moldan, 2010)

Kjótský protokol (dále jen Protokol) byl přijat o pět let později v prosinci roku 1997 k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu v japonském Kjótu. Zde byly vyčleněny konkrétní závazky, které se průmyslově vyspělé země zavázaly kolektivně splnit. Hlavním cílem bylo snížit emise skleníkových plynů v letech 2008 – 2012 ve srovnání s rokem 1990 o 5,2%. Protokol podepsalo a ratifikovalo 198 států, mezi nimi je např. Česká republika, Kanada, Japonsko a Rusko. Všechny země, které Protokol přijaly, měly povinnost vypracovat národní programy na snížení emisí. (MŽP, 2010)

Ve městě Dauhá byl v prosinci roku 2012 schválen dodatek, kterým bylo zajištěno pokračování tohoto Protokolu a bylo potvrzeno jeho druhé kontrolní období. Pro období 2013 – 2020 země přijaly nové redukční závazky, které by měly přispět k redukci emisí skleníkových plynů, a to konkrétně o minimálně 18 % pod úroveň roku 1990. Evropská unie a její členské státy se zavázaly snížit emise skleníkových plynů o 20 % v porovnání s rokem 1990 do roku 2020. Flexibilní mechanismy jsou součástí Protokolu a umožňují státům prodávat právo průmyslovým velmocem vypouštět více skleníkových plynů do ovzduší, na základě nadbytečného množství emisních kreditů. Tento akt se nazývá obchodování s emisemi, o kterém se dočteme v následující kapitole. (Matějka, 2012)

„Českou republikou byl Protokol podepsán 23. 11. 1998 na základě usnesení vlády č.669/1998 a ratifikován 15. 11. 2001 (č. 81/2005 Sb. m. s.).“ (MŽP, 2010)

2.1 Emisní povolenky

Pro politiku ŽP je považován za klíčový ekonomický nástroj obchodovatelné emisní povolení. V Evropské unii (dále jen EU) tento nástroj pro obchodování s emisemi (EU ETS) vznikl proto, aby EU pomohla svým členským státům splnit jejich závazky, vyplývající z Kjótského protokolu.

EU ETS je systém „cap and trade“ – je stanoven celkový limit emisí, ale v rámci tohoto limitu mohou zúčastněné země nakupovat a prodávat povolenky podle svých potřeb. Jedna povolenka dává držiteli právo vyprodukovat emise ve výši jedné tuny CO₂. Díky limitu, který je stanoven pro obchodování s povolenkami vzniká na trhu jejich nedostatek, proto můžeme na cenu povolenky shlížet jako na finanční instrument, který je dán poptávkou a nabídkou. S emisními povolenkami je možné obchodovat pouze v rámci evropského systému emisního obchodování EU ETS a obchodují s nimi jednotliví znečišťovatelé, tedy podniky. (European commission, 2008)

2.2 Emisní jednotky AAU

Jednotka AAU definovaná v rámci Protokolu je součástí celosvětových mechanismů. Tato jednotka představuje obchodovatelné právo státu vypustit do ovzduší jednu tunu emisí skleníkových plynů. Jednotka AAU je tedy ekvivalentem jedné tuny emisí CO₂. Tyto emisní jednotky vznikly tedy v návaznosti na Protokol z roku 1996, ve kterém se řada průmyslových zemí souhrnně zavázala snížit emise skleníkových plynů v období 2008 - 2012 o 5,2 % oproti roku 1990. Pokud země snížila emise víc, než se v Protokolu zavázala, nastane situace, kdy může svůj přebytek jednotek prodat ostatním zemím, kterým se závazek Protokolu splnit nepodařilo. Finanční prostředky získané tímto prodejem, mají svá přísná pravidla, výnosy z prodaných kreditů musí prodávající země využít na speciální programy, díky nimž dochází k dalšímu snižování skleníkových plynů. Za emise vypuštěné v jedné zemi se tedy snižují emise skleníkových plynů v jiné zemi. (NKÚ, 2011)

Míru efektivity těchto programů sleduje tzv. greening. Hlavní myšlenka greeningu spočívá v tom, že čím více program eliminuje emise skleníkových plynů, tím má stát lepší vyhlídky pro prodejní cenu svých jednotek. (MŽP, 2009)

2.3 Prodej emisních kreditů Českou republikou

Česká republika podepsala v roce 1998 Kjótský protokol a schválila ho roku 2001. Protokol vstoupil v platnost v roce 2005 po splnění podmínek dohody. Česká republika se v tomto Protokolu zavázala, že v období 2008 – 2012 sníží množství skleníkových plynů přepočítaný na jednotky CO₂ o 8 %. České republice se však podařilo v roce 2008 snížit tyto emise oproti výchozímu roku 1990, kdy vypustila do ovzduší 190,3 mil. tun CO₂ o 25,7 %.

Závazek vyplývající z Protokolu se tedy ČR podařilo splnit a ČR disponovala s úsporami ve výši 17,7 %, které se rozhodla využít k prodeji zemím, kterým se závazek vyplývající z Protokolu nepodařilo splnit. Prodej probíhal prostřednictvím tzv. mechanismu mezinárodního obchodování s emisemi.

Pro období 2008 – 2012 bylo České republice přiděleno 900 mil. tun jednotek AAU. Z tohoto množství AAU si každý stát musí podle pravidel Protokolu odečíst povinných 5 % z přiděleného množství do rezervy a asi 5 mil. jednotek AAU pro „mechanismus společné implementace“. Po odečtení všech povinných položek měla ČR k dispozici 100 mil. tun obchodovatelných jednotek AAU.

Použití finančních prostředků získaných z prodeje jednotek AAU má však svá přísná pravidla. Stát musí takto získané finanční prostředky využít takovým způsobem, aby byla zajištěna další podpora snižování emisí skleníkových plynů. V ČR byl pro použití takto získaných prostředků připraven program Zelená úsporám. Tento program byl vyhlášen Ministerstvem životního prostředí (dále jen MŽP) v dubnu 2009 a je zaměřen na podporu investic na úspory energie a obnovitelné zdroje energie v rodinných a bytových domech. Je určen jak pro fyzické, tak právnické osoby. (NKÚ, 2011)

2.3.1 Kupci AAU

Česká republika získala finanční prostředky na program Zelené úsporám prodejem AAU několika různým kupcům. První smlouva o prodeji emisních jednotek byla podepsána 30. března v roce 2009 s japonskou organizací New Energy and Industrial Development Organization (NEDO). Tento obchod patřil mezi největší, který ČR v rámci obchodování s emisními kredity uzavřela, předmětem prodeje bylo 40 000 000 emisních jednotek AAU. Transakce byla provedena ve třech etapách, z nichž poslední byla provedena v roce 2010. Dalším důležitým kupcem emisních jednotek byla opět japonská společnost s názvem Mitsui & Co. Tato společnost v letech 2009 – 2012 odkoupila ve dvanácti smlouvách 50 602 000 AAU. Mezi další kupce emisních jednotek patří také Rakousko, Španělsko a Světová banka. Česká republika v letech 2009 – 2012 prodala celkem 103 672 000 AAU a celkové příjmy z těchto prodejů činily 20,5 miliardy korun. (SFŽP, 2013a, s. 19)

3 DOTAČNÍ PROGRAM ZELENÁ ÚSPORÁM

V dnešní době mnoho lidí řeší otázku, jak snížit ceny za energie. Typickým příkladem je starší rodinný dům, který je jako nenasytný žrout energie. Dovnitř táhne okny, velké množství tepla uniká střechou, v zimě jsou stěny studené a neudrží uvnitř teplo, naopak v létě jsou stěny horké a neudrží ani trochu chladu. Hlavním důvodem těchto skutečností je nedostatek kvalitních stavebních materiálů v minulém desetiletí, nemluvně o dříve téměř nepoužívaných izolacích. Všechny tyto aspekty vedou k tomu, že ceny za energie jsou velmi vysoké a ročně mohou přesahovat až 50 tisíc korun. Ceny energií jsou čím dál vyšší a dům každým rokem více a více zastarává. Abychom efektivně snížili náklady za energie, musíme vyměnit okna, zateplit dům a provést spoustu jiných opatření. Každého z nás však napadne otázka, kde na takovou rekonstrukci vezme peníze. Nacházíme se v období, kdy lidé mohou získat podporu od státu na rekonstrukce svých domů z dotačního programu Zelená úsporám a právě tímto dotačním programem se v této bakalářské práci budeme zabývat. (Grygera a Kupčecová, 2010, s. 5)

3.1 Proč právě tato oblast podpory?

Ještě než se dostaneme k samotnému fungování programu, tak si zodpovíme otázku, která napadne většinu lidí. Proč se stát rozhodl poskytnout finanční prostředky z prodeje emisních kreditů právě do této oblasti?

V dnešní době je úspora energie stále více ožehavým tématem, jak celosvětově, tak v rámci EU. I v rámci jednotlivých států je toto téma stále více probírané a aktuální. Program Zelená úsporám se snaží spořit energii na principech, které převzala z nejstarších zdrojů a to přímo z přírody. Pro přírodu je totiž přirozené čerpat energii přímo z vlastních prostředků, které má k dispozici. Na stejném principu se snaží fungovat i program Zelená úsporám. Tento program se nesoustředí na to, jak energii úsporně získat, ale jak se získanou energií úsporně nakládat. Hlavní myšlenkou je tedy ne jak energii vyrobit, ale jak ji co nejšetněji zpracovat a uspořit. Nyní se pokusíme popsat, jakým způsobem v tomto programu účinkuje stát a proč cílem jeho podpory je právě tato oblast. Do dnešní doby se stát zaobíral spíše otázkou výroby energie a úsporám s energiemi nepřikládal až takový význam. Vzhledem k tomu, že evropské státy jsou čím dál více závislé na vyčerpatelných zdrojích, tak i český stát se musí tematikou úspor více a více zabývat a podporovat ji. Na základě těchto okolností vláda ČR přijala nové evropské směrnice o energetické účinnosti (Energy Efficiency Directive – EDD).

Jedním z bodů této směrnice je dlouhodobá strategie pro renovaci budov. Všechny členské státy EU tak do roku 2014 musely předložit tyto plány k energetickým úsporám na svém území. (Murtinger, 2013, s. 9 - 12)

Můžeme si uvést příklad: Německo, Itálie, Francie a Velká Británie jsou dlouhodobě na vysokých pozicích v rámci EU, co se týče podpory jak v dopravě, školství, infrastruktury a mimo jiné poskytují také velkou podporu pro investování do čerpání energie z přírodních zdrojů. Z těch nejvýznamnějších můžeme uvést např. solární panely, solární výhřev vody, pohybové panely na šetření vody apod. Aby se těmto zemím ČR v budoucnu vyrovnala, tak zavádí nejrůznější programy na podporu čerpání energie z přírodních zdrojů a snaží se co nejefektivněji snižovat vypouštěné emise skleníkových plynů do ovzduší. Z tohoto faktu je zřejmé, že nejen český stát, ale i ostatní členské státy EU, musí na základě interních cílů a vizí EU věnovat pozornost otázkám ŽP, ke kterým se energie úspor vážou. (Wollmann and Marcou, 2010, s. 240)

Česká republika získané peníze z prodeje emisních kreditů musela použít pouze na další snižování emisí CO₂. Vzhledem k tomu, že finanční prostředky získané ze strukturálních a investičních fondů Evropské unie prostřednictvím Operačního programu Životního prostředí nemohou čerpat fyzické osoby na své domácnosti, se ČR rozhodla, že program Zelené úsporám bude směřovat právě na oblast domácností obyčejných lidí. Na spotřebě energie se domácnosti podílejí téměř ¼, tzn., že obytný sektor patří, spolu s průmyslem a dopravou k největším emitentům skleníkových plynů. Obytné budovy ve většině případů neodpovídají současným energetickým standardům a tento fakt se projevuje právě vyšší spotřebou energie a vyššími emisemi CO₂. Proto jsou to právě domácnosti, kterým je poskytnuta podpora z tohoto programu. (Gebauer, Strejček a Kabele, 2012, s. 27)

Další pozitivní přínos stát očekával od programu v oblasti nezaměstnanosti. Díky tomuto programu by měli mít v době hospodářské krize zakázky i menší firmy a živnostníci.

3.2 Základní údaje o programu

Zelená úsporám je rozsáhlým programem MŽP spravovaný SFŽP. Základní myšlenkou programu ZÚ je, aby peníze za snížení emisí byly vráceny do úspor energií. (Mrázek, Horáková a Hanák, 2010, s. 7)

Cílem programu je především snížit emise skleníkových plynů, zvýšení výroby tepla z obnovitelných zdrojů, zlepšení podmínek bydlení, snížení nákladů domácností na vytápění, snížení znečištění prachovými částicemi, apod.

Všechny tyto aspekty mají vliv na znečišťování ovzduší a tím i negativní dopady na zdraví populace, zvyšuje se tak např. výskyt respiračních alergií dětí a mnoho dalších onemocnění, týkajících se dýchacího ústrojí naší populace. Program ZÚ by měl zajistit snížení všech těchto negativních vlivů prostřednictvím podpory investic domácností do kvalitního zateplování domů, do výměny neekologického vytápění za nízko emisní kotle na biomasu, do účinných tepelných čerpadel, do instalací solárně – termických kolektorů, apod. (Zelená úsporám, 2009a)

Dotace získané prostřednictvím tohoto programu mohou lidé využít na stavbu nebo rekonstrukci nízkoenergetického nebo pasivního domu. Pasivním domem se myslí stavby, které splňují přísné normy na provoz domu. Dosud akceptovaný standard pasivních domů je stavba s roční spotřebou tepla na vytápění nejvýše 15 kWh/m². Pro získání dotace ZÚ stačí dosáhnout hodnoty 20 kWh/m². Technicky dokonalou variantou pasivního domu je tzv. energeticky nulový dům, tzn. dům, který své energetické potřeby čerpá z místních zdrojů. Méně přísné normy než pro pasivní dům, jsou normy pro nízkoenergetický dům. Nízkoenergetický dům má spotřebu okolo 15 – 50 kWh/m² za rok. Dosáhneme toho kvalitním provedením stavebních postupů, především bez tepelných mostů. (Grygera a Kupčková, 2009, s. 77)

Aby bylo zajištěno provedení kvalitních stavebních postupů tak jednou ze základních podmínek programu je využití výrobků a technologií a dodavatelských firem ze seznamu registrovaných společností. Proto jsou v rámci programu zavedeny dva seznamy: Seznam odborných dodavatelů (SOD) a Seznam výrobků a technologií (SVT). Oba seznamy jsou vzájemně otevřeny pro všechny dodavatele a žadatele na webových stránkách www.zelenausporam.cz. Smyslem SOD a SVT je, aby žadatelé o dotaci měli ulehčený výběr dodavatelské firmy a výrobku. Žadatelé mají alespoň částečnou jistotu, že se jedná o kvalitní výrobek, technologii splňující náročné technické podmínky a kritéria pro získání dotace Zelená úsporám. (SFŽP, 2013a, s. 16)

Původní program Zelená úsporám, která fungovala v letech 2009 – 2012, byl vyhodnocen jako úspěšný, proto byl od roku 2013 zahájen nový program, pod názvem Nová zelená úsporám. V následujících kapitolách se dozvíte bližší informace o obou programech.

4 ZELENÁ ÚSPORÁM

Základní postupy a celý program Zelená úsporám (dále jen ZÚ) upravuje směrnice MŽP č.9/2009. Jak už jsme se v přechozích kapitolách dočetli, tak tento program byl financován ze SFŽP, který získal finanční prostředky prodejem emisních kreditů a to převážně Japonsku.

4.1 Vývoj programu

V průběhu trvání tohoto programu docházelo k několika úpravám. Předmětem byly původně investice občanů do velkých projektů. Vzhledem k tomu, že o dotaci nebyl moc velký zájem, stát pochopil, že ekonomická krize má závažnější následky, než očekával a brání tak občanům investovat do velkých projektů. Proto k první velké úpravě došlo dne 10. 8. 2009, kdy byl program upraven a vyšel vstříc i menším projektům s nižšími investicemi, jako je třeba výměna oken a zateplení střechy. Pokud se někdo rozhodl investovat peníze do velkého projektu, jako je např. zateplení celého domu, zvýhodnilo MŽP tohoto žadatele větší dotační podporou. (Zelená úsporám, 2009b)

Dne 1. 9. 2009 došlo k další změně. Program otevřel dotace na komplexní zateplení panelových bytových domů. Toto významné rozšíření se konalo díky dohodě mezi Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem pro místní rozvoj, jež spravoval program Nový panel. (Mrázek, Horáková a Hanák, 2010, s. 73)

V roce 2010 došlo k poslednímu rozšíření a to v oblasti realizace úspor energie v budovách veřejného sektoru, tzn. podpora zateplování ve školách, mateřských školách, městských úřadech, nemocnicích, atd.

4.2 Oblasti podpory

ZÚ je členěna do tří základních oblastí podpory (A, B, C), z nichž některé jsou rozděleny dále do podoblastí, a dvou doplňkových oblastí (D, E). V roce 2010 byla zveřejněna také oblast F pod názvem Realizace úspor energie v budovách veřejného sektoru, tato oblast se řídila samostatnou směrnicí, a to MŽP č. 7/2010.

Tento program podporuje tyto základní oblasti:

A. Snížení energie na vytápění

- Úplné zateplení
- Částečné zateplení

B. Výstavba pasivního domu

C. Ekologické vytápění a ohřev vody

- Výměna a instalace ekologických kotlů na biomasu a účinných tepelných čerpadel
- Instalace solárních panelů

D. Dotační bonus – pro žadatele o dotaci na více úprav

E. Projekt a energetické zhodnocení – dotace na odborný posudek a přípravu realizace

F. Úspora energie v budovách veřejného sektoru (SFŽP, 2009, s. 12)

4.3 Oprávnění žadatelé o dotaci

O tuto dotaci mohli žádat vlastníci rodinných a bytových domů, kteří využívali dům k bydlení, nebo k poskytování bydlení třetím osobám, tedy: podnikající nebo nepodnikající fyzické osoby, bytová družstva, společenství vlastníků bytových jednotek, obce a města, podnikatelské subjekty, další právnické osoby. (SFŽP, 2009, s. 13)

4.4 Realizace Programu

Finanční prostředky z tohoto programu měly být čerpány od vyhlášení programu, tedy od roku 2009, až do 31. prosince 2012, v průběhu celého období. Jak už jsme si výše řekli, tak od začátku nebyl o program velký zájem, proto došlo k určitým změnám a ke zmírnění podmínek pro čerpání dotace, to však vyvolalo prudký nárůst podaných žádostí. Tento fakt vyvolal, že dne 25. 10. 2010 byl program přerušen, aby byla řádně překontrolována správnost všech dosud podaných žádostí a aby SFŽP, který byl pověřen administrací tohoto programu, překontroloval sumu disponibilních prostředků. V průběhu této kontroly došlo k zjištění, že se bilance programu dostala do záporných čísel, proto nedošlo k pokračování programu v roce 2011, jak se předpokládalo. Aby mohly být proplaceny všechny žádosti, které byly podány před pozastavením programu, musela Česká republika zajistit další prodej emisních kreditů. Bylo tak zajištěno, že mohly být proplaceny všechny žádosti s řádnými náležitostmi. (Zelená úsporám, 2010)

Průměrná dotace se pohybovala v rozmezí 60 – 65 % ze způsobilých výdajů. Celkový objem podpory vyplacený v letech 2009–2012 přesáhl 19,7 mld. Kč, což znamená téměř 73 tisíc proplacených žádostí o podporu a necelých 70 tisíc proplacených žádostí o podporu na projekt. (SFŽP, 2013a, s. 6)

5 NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM

Po vyhodnocení výsledků programu ZÚ se většina odborníků shodla, že program byl úspěšný a proto bylo po získání dalších finančních prostředků vyhlášeno MŽP pokračování programu pod názvem Nová zelená úsporám (dále jen NZÚ). Podmínky tohoto programu byly mírně upraveny s ohledem na zkušenosti z minulých let a hlavně s ohledem na množství peněz, které jsou k dispozici. Dne 13. 6. 2013 byla vyhlášena tzv. NZÚ 2013, která fungovala do konce roku 2013 a byla zaměřena pouze na rodinné domy. (Murtinger, 2013, s. 94)

Od roku 2014 do roku 2020 byla vyhlášena NZÚ, která bude spouštěna v několika výzvách. První výzva programu NZÚ byla vyhlášena pro rodinné domy a trvala od 1. 4. 2014 do 31. 12. 2014. Další výzvy se očekávají během roku 2015, a to v oblasti jak pro rodinné, tak bytové domy a veřejné budovy. V této bakalářské práci se budeme však zabývat pouze první výzvou, která skončila dne 31. 12. 2014. NZÚ 2013 a první výzva NZÚ byly programy, které byly zaměřeny na oblast rodinných domů. Tyto programy se lišily pouze v zanedbatelných detailech. V této práci se nebudeme zabývat těmito odlišnostmi a pro lepší pochopení čtenáře nebudeme tyto dva programy od sebe rozlišovat. Budeme o nich souhrnně mluvit jako o programu NZÚ. Během roku 2013 už neprobíhal prodej emisních kreditů. Na nový program byly použity finanční prostředky, které zůstaly z předchozích let. Dalším zdrojem financování programu jsou národní zdroje. Novela zákona o odpadech umožnila převedení části finančních prostředků do programu ZÚ. Jednalo se o cca 1,5 miliardy korun vybraných z registračních poplatků vozidel. Později byla 1 miliarda korun alokována na program NZÚ. Další finanční prostředky byly poskytnuty ze státního rozpočtu na základě vyhlášky č. 11/2010 Sb. o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. (SFŽP, 2013a, s. 5)

5.1 Oblasti podpory v rámci Programu

První výzva programu NZÚ byla zaměřena na tři cíle:

- A. Snižování energetické náročnosti stávajících rodinných domů
- B. Výstavba rodinných domů s velmi nízkou energetickou náročností
- C. Efektivní využití zdrojů energie

Cíle jsou tedy podobné, jako v původním programu ZÚ, pouze je kladen větší důraz na snižování škodlivých emisí z vytápění. (Murtinger, 2013, s. 95)

5.1.1 Oblast podpory A – snižování energetické náročnosti stávajících rodinných domů

Tuto oblast podpory bychom mohli nazvat jako rekonstrukci, protože jde o snížení energetické náročnosti již stojících budov. Jedná se zejména o zateplování, ať už obvodových stěn, střechy, podlah na terénu nebo konstrukcí mezi vytápěným a nevytápěným prostorem. Dále sem můžeme zařadit výměnu oken a dveří. Za celý svůj život spotřebujeme nejvíce energie, která souvisí s bydlením. energii, kterou spotřebováváme při bydlení, využíváme hlavně při vytápění, ohřevu vody a při provozu spotřebičů v domácnosti. V běžném rodinném starším domě spotřebujeme však nejvíce energie při vytápění (okolo 70 %). Na druhém místě je pak ohřev vody a teprve pak následuje provoz spotřebičů, apod. Pro porovnání s nízkoenergetickým domem je spotřeba energie na vytápění daleko vyšší (až o 30%). Tyto údaje jsou však jen orientační, protože je zde vliv mnoha aspektů, např. životní styl obyvatel. (Srdečný a Macholda, 2004, s. 8)

Pro snižování energie na ohřev vody a provoz spotřebičů je potřeba daleko nižší potenciál, abychom však snížili energie za vytápění, musíme provést rekonstrukci domu, protože ke ztrátám tepla dochází všemi stěnami, podlahou i střechou. Ve starším rodinném domě mohou být účty za energie až 40 tisíc ročně, pokud však dům zateplíme, renovujeme a vyměníme okna, náklady klesnou třeba jen na 15 tisíc korun ročně. (Grygera a Kupčková, 2010, s. 8)

Ráda bych zde podotkla jednu zajímavou skutečnost, a to že od sedmdesátých let se obytná plocha na jednoho člena rodiny zvýšila zhruba o 12 %, proto také není divu, že se spotřeba energie na vytápění pochopitelně zvýšila ne jen díky růstu cen za energii, ale také díky potřebám dnešní populace. (Murtinger, 2013, s. 13)

Tepelná izolace se proto jeví jako dobrý způsob, jak ušetřit peníze. Je však velmi důležité si nejprve ujasnit kudy a jakými způsoby teplo z domu uniká a teprve poté vymýšlet opatření zabraňující úniku tepla z domu. Měli bychom si uvědomit, kolik nás nové opatření bude stát peněz a za jak dlouho se nám investované prostředky vrátí ve formě nižších nákladů za energie. Tepelná ztráta je základní veličina, která nás v souvislosti s únikem tepla z domu zajímá.

Definice tepelné ztráty je následující: „*Je to množství tepla, které projde danou obvodovou konstrukcí domu při daném tepelném rozdílu mezi vnitřkem a vnějškem domu za jednotku času.*“ (Murtinger, 2013, s. 21)

V této bakalářské práci se nebudeme zabývat samotným výpočtem tepelné ztráty, ale samozřejmostí pro výpočet je znalost všech konstrukcí, které tvoří obálku domu, dále potřebujeme znát jejich plochu a skladbu. V neposlední řadě potřebujeme znát teplotu vnější a vnitřní strany konstrukce. Tato „inventura“ je nejnáročnější část celé práce, samotný výpočet můžeme provést online na internetu. (Murtinger, 2013, s. 21 - 23)

Já osobně bych doporučila online kalkulačku Zelená úsporám, která nám vypočte jak ztrátu tepla, tak potřebu tepla na vytápění a také nám vypočte, jestli máme nárok na dotaci od státu. Abychom však měli nárok na získání dotace v této oblasti, musíme splnit určité normy snížení tepla na vytápění. Podle dosažených úspor dostaneme odpovídající výši dotace, která se poskytuje v její přímé formě. Poskytování dotací v této oblasti se dělí na pět podoblastí, přičemž čím kvalitnější opatření bude, tím žadatel dostane i vyšší podporu.

Podoblast podpory A.1

Podoblast A.1 je dále dělena na podoblast A.1.1 a A.1.2. V podoblasti A.1 můžeme počítat s maximální podporou 30% z celkových způsobilých výdajů. V této oblasti jsou následující podmínky pro poskytnutí podpory na snížení energetické náročnosti rodinných domů:

- A.1.1 požadavek na splnění hodnoty je v maximální výši 0,95 násobku průměrného součinitele prostupu tepla obálkou budovy
- A.1.2. požadavek na splnění hodnoty měrné roční potřeby tepla na vytápění nejvýše $70 \text{ kWh}\cdot\text{m}^{-2}\cdot\text{rok}^{-1}$ a velikost součinitelů prostupů tepla činí maximálně 0,95 násobku doporučené hodnoty jednotlivých měněných konstrukcí
- společnou podmínkou pro celou podoblast A.1 je podmínka snížení roční potřeby tepla na vytápění alespoň o 40 % (MŽP, 2014, s. 7)

Podoblast podpory A.2

V této oblasti nám bude poskytnuta maximální míra podpory 40% z celkových způsobilých výdajů. Stejně tak jako v podoblasti A.1 i zde máme následující podmínky:

- požadavek na splnění hodnoty je v maximální výši 0,85 násobku průměrného součinitele prostupu tepla obálkou budovy

- požadavek na splnění hodnoty měrné roční potřeby tepla na vytápění nejvýše 55 kWh.m⁻².rok⁻¹
- společnou podmínkou pro celou podoblast A.2 je podmínka snížení roční potřeby tepla na vytápění alespoň o 50 % (MŽP, 2014, s. 8)

Podoblast podpory A.3

Maximální výše podpory v této oblasti je ve výši 55 % z celkových způsobilých výdajů. Stejně tak jako v předchozích dvou oblastech, i zde jsou podmínky pro získání dotace:

- požadavek na splnění hodnoty je v maximální výši 0,75 násobku průměrného součinitele prostupu tepla obálkou budovy
- požadavek na splnění hodnoty měrné roční potřeby tepla na vytápění nejvýše 35 kWh.m⁻².rok⁻¹
- společnou podmínkou pro celou podoblast A.3 je podmínka snížení roční potřeby tepla na vytápění alespoň o 60 % (MŽP, 2014, s. 8)

Podoblast podpory A.4

Tato podpora je poskytována za účelem zpracování odborného posudku, tím myslíme energetický posudek nebo projektovou dokumentaci. Maximální výše podpory v této podoblasti je 10 000 Kč. Podmínky jsou následující:

- na získání podpory v této oblasti žádáme současně s podoblastmi podpory A.1, A.2 nebo A.3
- podpora je vyplacena na základě rozhodnutí a registrace a stanovení výdajů se současnou podporou A. 1, A. 2 nebo A. 3 (MŽP, 2014, s. 8)

Podoblast podpory A.5

Tato podpora je poskytována na zabezpečení technického dozoru stavebníka a na zpracování závěrečné zprávy, která obsahuje výrok o kvalitě provedení. Maximální výše podpory je ve výši 5000 Kč. Podmínky jsou stejné jako v podoblasti A.4. (MŽP, 2014, s. 9)

5.1.2 Oblast podpory B – Výstavba rodinných domů s velmi nízkou energetickou náročností

V této oblasti má žadatel při dodržení všech stanovených podmínek, možnost získat dotaci na veškeré výdaje související s výstavbou rodinného domu s velmi nízkou energetickou náročností. Výše dotace je stanovena fixně bez ohledu na plochy jednotlivých konstrukcí. Na dům, který bude podpořen z této oblasti, nelze čerpat podporu z oblasti A a C. Jsou tu pouze tři podoblasti. V rámci podoblasti B.1 můžeme získat dotaci ve výši 400 000 Kč a v rámci podoblasti B.2 můžeme získat dotaci ve výši 550 000 Kč, podoblast B.3 je pouze podpora na zpracování znaleckého posudku. Podpora se poskytuje na zpracování odborného posudku a na výdaje související s měřením průvzdušnosti obálky. Maximální výše podpory v podoblasti B.3 činí 35 000 Kč. (MŽP, 2014, s. 10)

Abychom získali dotaci v rámci podoblasti B.1 nebo B.2 musíme splnit následující podmínky:

Tab. 1. Podmínky pro získání dotace v oblasti B (MŽP, 2014, s. 11)

Sledovaný parametr	Označení [Jednotky]	Podoblast podpory B.1	Podoblast podpory B.2
Výše podpory	Kč/dům	400 000	550 000
Měrná roční potřeba tepla na vytápění	E_A [kWh.m ⁻² .rok ⁻¹]	≤ 20	≤ 15
Měrná neobnovitelná primární energie	$E_{pN,A}$ [kWh.m ⁻² .rok ⁻¹]	≤ 90	≤ 60
Součinitel prostupu tepla jednotlivých konstrukcí na systémové hranici	U [W.m ⁻² .K ⁻¹]	≤ $U_{pas,20}$	≤ $U_{pas,20}$
Průměrný součinitel prostupu tepla obálkou budovy	U_{em} [W.m ⁻² .K ⁻¹]	≤ 0,22	≤ 0,22
Průvzdušnost obálky budovy po dokončení stavby	n_{50} [1.h ⁻¹]	≤ 0,6	≤ 0,6
Nejvyšší teplota vzduchu v pobytové místnosti	$\theta_{ai,max}$ [°C]	≤ $\theta_{ai,max,N}$	≤ $\theta_{ai,max,N}$
Povinná instalace systému nuceného větrání se zpětným získáváním tepla	[-]	Ano	Ano
Účinnost zpětného získávání tepla z odváděného vzduchu	η [%]	≥ 75	≥ 75

Z tabulky můžeme vidět, že v podoblasti B.1, nároky odpovídají pasivnímu domu. Naopak u podoblasti B.2 je přísnější požadavek na měrnou roční potřebu tepla na vytápění a potřebu primární energie z neobnovitelných zdrojů, oba tyto parametry souvisejí se snahou maximálně omezit emise CO₂. (Murtinger, 2013, s. 99)

Pro lepší pochopení dané problematiky, si v následujících větách vysvětlíme, co se vlastně pod pojmem pasivní dům rozumí.

Pasivní dům

Hlavní parametr energetické úspornosti je roční potřeba tepla na vytápění metru čtverečního podlahové plochy v kilowatthodinách. Běžné rodinné domy, které se v dnešní době staví, mají tuto hodnotu mezi 110 – 150 kWh/m², hodnota u staršího nezatepleného domu může být až 200 kWh/m². Pasivní dům tuto hodnotu však musí mít do 20 kWh/m². V takovém typu domu se teplo téměř nemusí aktivně vytvářet, a proto se tento dům nazývá pasivním. K vyhřátí tohoto domu stačí pouze teplo, jež vyzařují domácí přístroje, teplá voda při mytí, slunce svítící přes okna a sami lidé (např. tři lidé v jedné místnosti vyrobí tolik tepla co radiátor). Co ale taková stavba pasivního domu obnáší? Pasivní dům potřebuje velmi kvalitní zateplení. Na rozdíl od standardního domu, kde ideální tloušťka zateplení je mezi 10 -16 centimetry, u pasivního domu musí být toto zateplení až třikrát lepší. Tato stavba se neobejde bez dokonalého vzduchotěsného uzavření, systému řízeného větrání s rekuperací tepla a bez otvorů vzduchotechniky namísto radiátorů. Roční náklady na takový dům jsou zhruba jen dva tisíce korun. Je potřeba sice větší prvotní investice na stavbu takového domu, ale ta se nám za zhruba deset let vrátí v podobě nižších účtů za energie. (Grygera a Kupčecová, 2010, s. 77)

5.1.3 Oblast podpory C - Efektivní využití zdrojů energie

Tato oblast vznikla za účelem snížit škodlivé emise související s potřebou tepla na vytápění a ohřev vody. Je zde povinná výměna neekologického zdroje tepla na vytápění současně s realizací opatření z oblasti A. Oblast podpory C je rozdělena do pěti podoblastí, které si následně vyjmenujeme a uvedeme k nim základní a potřebné údaje. (MŽP, 2014, s. 13)

Podoblast podpory C.1

Povinná výměna neekologického vytápění za nízkoemisní zdroje na biomasu a účinná tepelná čerpadla současně s realizací opatření z oblasti A.

Podoblast podpory C.2

Instalace nízkoemisních zdrojů na biomasu a účinných tepelných čerpadel do stávajících rodinných domů, kde byla opatření ke snížení energetické náročnosti již realizována.

Tyto dvě podoblasti jsou velmi podobné, liší se pouze tím, kdo danou podporu může získat a výší dotace. V podoblasti C.1 mohou žádat o podporu pouze ti, kteří současně žádají o podporu na snížení energetické náročnosti rodinného domu v oblasti A. Kdežto v podoblasti C.2 mohou o podporu žádat žadatelé, jejichž rodinný dům má roční potřebu tepla na vytápění E_A menší než $150 \text{ kWh}\cdot\text{m}^{-2}\cdot\text{rok}^{-1}$. (MŽP, 2014, s. 14)

Podporované typy zdrojů tepla v oblasti C.1 a C.2 :

Zdroj neboli kotel na biomasu (dřevo, peletky, štěpku, dřevěné brikety), který neznečišťuje ovzduší, na rozdíl od zdrojů na tuhá a kapalná fosilní paliva (uhlí, koks, lehké topné oleje). Výše dotace na tento zdroj se lišila podle toho, jaký typ kotle žadatel zvolil (ruční nebo samočinná dodávka paliva). (Grygera a Kupčková, 2010, s. 62)

Tepelná čerpadla, kterými lze také nahradit neekologické zdroje na vytápění, pracují na elektřinu a využívají se k ohřevu vody a k vytápění. Podle toho odkud svou energii čerpá, se dělí na čtyři různé typy:

- **země – voda** – čerpá teplo z půdy na pozemku domu, pomocí zemních kolektorů
- **voda- voda** – bere teplo z podzemní či povrchové vody
- **vzduch – voda** – čerpá teplo z okolního vzduchu
- **vzduch - vzduch** – teplo získává z venkovního ovzduší a ohřívá jím vzduch v domě, nikoliv vodu, jak tomu může být u ostatních tepelných čerpadel (Grygera a Kupčková, 2010, s. 69)

Zdroj neboli kotel na zemní plyn - podporovány jsou pouze plynové kondenzační kotle s vysokou účinností a nízkými hodnotami vypouštěných emisí do ovzduší. Kondenzační kotle fungují na principu kondenzace, což je skupenská přeměna, při které se plyn mění na kapalinu a současně se uvolňuje skupenské teplo kondenzační. (Murtinger, 2013, s. 88)

Tab. 2. Typ zdroje a výše podpory pro podoblast C.1 a C.2 (MŽP, 2014, s.14)

Typ podpory podoblast C.1 a C.2	Výměna zdrojů tepla se současným zateplením z oblasti podpory A (C.1)	Výměna zdrojů tepla bez vazby na oblast podpory A (C.2) (do 150 kWh/m ² /rok)
	Max. výše podpory [Kč]	
Kotel na biomasu s ruční dodávkou paliva	50 000	40 000
Kotel na biomasu se samočinnou dodávkou paliva	100 000	80 000
Krbová kamna na biomasu s teplovodním výměníkem s ruční dodávkou paliva a uzavřené krbové vložky s teplovodním výměníkem	50 000	40 000
Krbová kamna na biomasu s teplovodním výměníkem se samočinnou dodávkou paliva	50 000	40 000
Tepelné čerpadlo voda - voda	100 000	80 000
Tepelné čerpadlo země - voda	100 000	80 000
Tepelné čerpadlo vzduch - voda	75 000	60 000
Plynové kondenzační kotle	18 000	15 000

Maximální výše podpory se také může udávat v procentech. U podoblasti C.1 je to 75 % z celkových způsobilých výdajů a u podoblasti C.2 je to 55 % z celkových způsobilých výdajů.

Podoblast podpory C.3 – Instalace solárního termického systému

Tato podoblast byla zaměřena na dotování instalace solárních termických systémů do dokončených rodinných domů a do rozestavěných novostaveb rodinných domů. Podporovány jsou zejména solární kolektory, splňující minimální hodnou účinnosti η_{sk} dle vyhlášky č. 441/2012 Sb., o stanovení minimální účinnosti užití energie při výrobě elektřiny a tepelné energie. (MŽP, 2014, s. 17)

Pod pojmem solární kolektor rozumíme zařízení určené k pohlcení slunečního záření a jeho přeměna na tepelnou energii, která je předávána teplotonosné látce (voda, nemrzoucí směs), protékající kolektorem. Toto zařízení slouží k ohřevu vody a k přitápění. (Matuška, 2015)

Tab. 3. Typ a výše podpory pro podoblast C.3 (MŽP, 2014, s. 18)

Typ podpory podoblast C.3	Dotace [Kč]	Maximální míra podpory [%]
Solární systém na přípravu teplé vody	35 000	40
Solární systém na přípravu teplé vody a přitápění	50 000	40
Bonus za kombinaci vybraných opatření	10 000	-

Podoblast podpory C.4 – Instalace systémů nuceného větrání se zpětným získáváním tepla

V této podoblasti můžeme získat dotaci na instalaci systémů nuceného větrání se zpětným získáváním tepla. Je to systém automatického větrání, které zajišťují ventilátory, aniž by se musela otvírat okna. Zpětným získáváním tepla, neboli rekuperací, se rozumí předávání tepla použitého vzduchu odcházející z domu čerstvému vzduchu nasávanému z venkovního prostředí. Tento systém je nutností v pasivních domech. (Grygera a Kupčková, 2010, s. 140)

Podporu z této oblasti můžeme dostat jen za předpokladu, že zároveň žádáme o podporu z oblasti podpory A. Forma poskytnutí dotace je fixní, tzn., že žadatel na jeden rodinný dům může získat 100 000 Kč, tato hodnota je omezena maximální mírou podpory 75 % ze způsobilých výdajů. (MŽP, 2014, s. 19)

Podoblast podpory C.5 – Zpracování odborného posudku pro oblast C.2

Abychom mohli získat podporu z programu NZÚ, musíme splnit všechny požadavky dané programem. Jedním z požadavků je zpracování odborného posudku (projektová dokumentace a energetický posudek), pro podoblast C.2. Právě na zpracování tohoto požadavku nám bude dán příspěvek z této podoblasti. Maximální výše je však 5000 Kč. (MŽP, 2014, s. 20)

5.2 Shrnutí programu Nová zelená úsporám

V rámci první výzvy NZÚ mohli o podporu žádat vlastníci rodinných domů. SFŽP ČR k 31. prosinci 2014 registroval 6110 žádostí za 1 376 736 463 korun.

Nejvyšší počet registrovaných žádostí byl zaznamenán v oblasti A na snižování energetické náročnosti RD s podílem 53 %. V oblasti na výstavbu nových RD tedy v oblasti B byl podíl 30 %. A nejméně žádostí bylo zaznamenáno v oblasti C s podílem 17 % na efektivní využití zdrojů energie. (Nová zelená úsporám, 2015)

5.3 Legislativa

Teoretickou část bakalářské práce uzavřeme kapitolou věnovanou legislativě. Z této kapitoly bude čtenáři ujasněno, jakou směrnicí se žadatel v rámci původního a nového programu řídil.

Původní program pod názvem Zelená úsporám fungoval v letech 2009 – 2012 a řídil se Směrnicí Ministerstva životního prostředí č. 9/2009. Tato směrnice definuje všechny základní postupy pro získání podpory. Tento program byl zhodnocen jako úspěšný, ale provázelo ho mnoho slabin, proto byly podmínky programu změněny. Nový program pod názvem NZÚ 2013 se tedy řídil Směrnicí ministerstva životního prostředí č. 9/2013. V tomto programu došlo k mnoho změnám, hlavně se snížila výše poskytnuté podpory žadateli. Od roku 2014 do roku 2020 funguje program pod názvem NZÚ, tento program jsme od programu NZÚ 2013 v mé bakalářské práci nerozlišovali, protože prošel zanedbatelnými rozdíly. NZÚ 2014 se řídí Směrnicí Ministerstva životního prostředí č. 1/2014 o poskytování finančních prostředků v programu Nová zelená úsporám. Programu NZÚ 2014 jsme věnovali v teoretické části nejdelší čas, protože si na základě něj ukážeme v praktické části bakalářské práce na aplikačním příkladu, jak žadatel může získat podporu z tohoto programu. NZÚ 2014 je však spouštěna postupně na základě výzev, takže lze předpokládat, že do roku 2020 budou podmínky dále měněny.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ZHODNOCENÍ PŮVODNÍHO PROGRAMU ZELENÁ ÚSPORÁM

Původní program Zelená úsporám, který měl trvat v období 2009 – 2012, byl odborníky sice zhodnocen jako úspěšný, ale vzhledem k tomu, že program podobného typu, neměl v České republice svého předchůdce, došlo k několika organizačním a věcným slabinám.

6.1 Slabiny vzniklé s realizací programu

Od začátku vyhlášení nebyl o program moc velký zájem, možným důvodem byla, jak jeho nízká propagace, tak nastavené velmi složité podmínky pro získání dotace. Tento fakt vedl k rozvolnění podmínek pro získání dotace a navýšení slíbené výše dotace. Dále byl rozšířen o panelové a veřejné budovy, jak už jsme se v teoretické části mé bakalářské práce dočetli. Tato skutečnost přilákala mnohem větší zájem žadatelů, než bylo možné pokrýt, proto byl program v roce 2010 předčasně ukončen. Největší slabinou je tedy bezesporu pozastavení příjmu žádostí v říjnu roku 2010 namísto prosince roku 2012.

Největší kámen úrazu byl v tom, že program byl vyhlášen nepřipravený. Program byl vyhlášen ve fázi přípravy, kdy nebyly jednoznačně nastaveny administrativní a kontrolní mechanismy. To vyvolalo skutečnost, že v průběhu jeho trvání nebylo jasné, kolik finančních prostředků má SFŽP aktuálně k dispozici. V kontrolním systému GIS nebyl řádně zaveden počet přidělených dotací ani konkrétní výše dotace, kterou daný projekt dostane. Tento systém měl zpoždění oproti administraci žádostí. Finanční zůstatky a kontrola přidělených dotací nebyla prováděna průběžně, což vyvolalo převis poptávky žadatelů nad finančními možnostmi programu. Na slabá místa v průběhu realizace programu SFŽP nereagoval včas. Největší podíl viny na negativních aspektech programu lze tedy přičíst SFŽP, který uspěchal přípravu, z toho následně plynuly nepřesná či dokonce chybná formulace podmínek programu. Snaha o odstranění těchto chyb vedla k nejrůznějším aktualizacím v průběhu programu, což vyvolalo zmatek, chaos a především neinformovanost žadatelů o dotaci. (Bukovský, 2011)

K chybám nedocházelo tedy jen na straně státu, ale i na straně žadatelů a odborných realizačních firem. Nejčastěji vyskytovaným nedostatkem byl nesoulad mezi jednotlivými dokumenty, především rozpor mezi projektovou dokumentací, krycím listem technických parametrů a odborným posudkem. Pro správný návrh a potřebné výpočty pro podání žádostí je nezbytné, aby žadatel o dotaci, spolupracoval s projektantem nebo energetickým auditorem. V průběhu programu se však ukázalo, že velké množství zamítnutých žádostí bylo z důvodu absence projektanta nebo energetického auditora.

Lidé si neuvědomovali, že v této oblasti se nevyplatí šetřit, přestože program Zelená úsporám poskytoval rovněž dotaci na projekty a výpočty spojené s realizací úsporných opatření. Žadatelé často podceňovali přípravu pro získání dotace, nevyužívali služeb poradenského centra, které vzniklo za účelem maximálně přispět k úspěšnému získání dotace, následkem tohoto podcenění docházelo k zamítnutí žádosti žadatelů. (Horák, 2010)

6.2 Přínosy pro stát a účastníky

Oproti výše zmíněným negativním aspektům měl program spoustu kladných dopadů, jak pro stát, tak samozřejmě pro žadatele.

Hlavním environmentálním přínosem ZÚ byla redukce skleníkových plynů, měřená na základě počtu schválených a vyplacených žádostí. Roční redukce emisí CO₂ byla v celkové výši 710 300 tun. Přičemž oblast A se podílela na redukci emisí s nejvyšším procentem. V oblasti A bylo celkem vyplaceno přes 63% žádosti, následovala pak oblast C s 36%, podíl v oblasti B je zanedbatelný. V oblasti B potřebují lidé největší sumu prvotních investic a výše dotace s porovnáním vložených peněz je velmi nízká, což je hlavním důsledkem tak nízkého počtu žádostí v této oblasti.

Nepřehlédnutelným přínosem bylo navýšení zaměstnanosti. Zhruba dvacet tisíc nových pracovních míst bylo vytvořeno na realizaci a zajištění průběhu programu. Další pracovní místa byla vytvořena především v oblasti stavebnictví, ale také v oblasti veřejné správy a v sektoru služeb. Program tak měl svůj podíl proti boji s tehdejší hospodářskou krizí, kdy řada podniků neměla ve stavebnictví žádné zakázky. Můžeme říci, že měl kladný vliv na celou ekonomiku České republiky. (SFŽP, 2013a, s. 7 - 9)

Jaké byly přínosy pro účastníky není snad ani potřeba zmiňovat. Vzhledem k zhruba 73tisícům proplaceným žádostem, lidé dostali možnost snížit náklady na rekonstrukci svých domů a ušetřit tak v budoucnu velké množství peněz za energie. Tento fakt byl bezesporu hlavním přínosem pro domácnosti v době, která je posedlá trendem neustálého zdražování a lidé se tak snaží své peníze ušetřit všude, kde to jen jde.

7 SROVNÁNÍ PŮVODNÍHO PROGRAMU S NOVÝM PROGRAMEM

I když byl původní program nakonec zhodnocen jako úspěšný, tak ho provázelo spoustu chyb a zmatků. Aby se těmto těžkostem z přechozích let předešlo, byly podmínky nového programu změněny.

Program Nová zelená úsporám nově pracuje se systémem výzev, které budou v průběhu let postupně vyhlášovány s ohledem na aktuální zůstatek dostupných finančních prostředků. Tento systém by měl zajistit to, že nedojde k podobnému problému, jako došlo v roce 2010 v původním programu. Dotace budou udělovány pružně a budou eliminovány veškeré zmatky a nejistota, která provázela předchozí program. Žadatelé budou vždy vyzváni Ministerstvem životního prostředí, aby do určitého data předložili žádosti a další potřebné dokumenty. Na každou výzvu bude alokován určitý objem finančních prostředků, který když se vyčerpá, tak se výzva uzavře. Žadatelé tak budou nuceni reagovat rychle, protože alokované prostředky mohou být brzy vyčerpány. Jednotlivé výzvy hodnotím jako velmi pozitivní přínos. Žadatelé o dotaci jsou rozděleni do následujících skupin: žadatelé o dotaci – na rodinné domy, na veřejné budovy a na bytové domy. Tato skutečnost má podle mého názoru přínos jednak v tom, že bude mít SFŽP daleko lepší přehled o finančních prostředcích, ale také v tom, že dotaci nedostanou veřejnoprávní korporace na úkor domácností, pro které program původně vznikl.

Stát má v plánu do roku 2020 v rámci programu NZÚ rozdělit postupně zhruba 28 miliard korun. Tato částka se však může změnit, protože záleží na výnosech z prodeje emisních povolenek, jejichž cena je ovlivněna aktuální nabídkou a poptávkou. Zatímco v rámci původního programu dostali žadatelé dotaci ve výši 60-65% ze způsobilých výdajů na realizaci, v rámci nového programu dostanou maximálně 50%, stát chce tak uspokojit větší množství žadatelů. Výši 50% ze způsobilých výdajů dostanou však pouze ti, jejichž úpravy budou mít největší efekt na úspory energií. (Doležel, 2012)

7.1 Zásadní změny v programu Nová zelená úsporám

- Největší změna, která lidi zajímá, je především stanovená výše dotace. Zatímco původně byla podpora někdy až 70%, tak v novém programu se lidé stěžují, že dostanou na 50%.

Zatímco dříve lidé mohli vyměnit třeba jen okna, tak nyní lidé musí udělat několik opatření, aby vůbec dostali minimální výši dotace, která činí 30% ze způsobilých výdajů.

- Nově se žádost o dotaci podává, jak online na webových stránkách programu, tak v tištěné podobě, kterou žadatel musí doručit na pobočku SFŽP. Původně se žádost podávala pouze papírově.
- Náročnější příprava projektové dokumentace z důvodu účasti dvou autorizovaných osob. Od roku 2013 energetický posudek nemohl provádět už energetický specialista, jak bylo možné dříve, ale pouze energetický auditor. Což vyvolalo nátlak na autorizované energetické auditory, protože těchto osob je v ČR velmi málo oproti energetickým specialistům. Specialistů je v ČR zhruba 2000, zatímco auditorů pouze 150.
- Další změny proběhly samozřejmě v samotných výpočtech, dříve se dotace počítala z vnitřní podlahové plochy domu, nyní se počítá z vnější podlahové plochy. Mezi vnitřní a vnější plochou bývá rozdíl zhruba 20%.
- Změny nastaly také v přesné specifikaci odborného posudku. V původním programu nebylo přesně stanovené, jak má odborný posudek vypadat, proto bylo velmi těžké dohledání některých informací a občas to vedlo k tomu, že SFŽP žádost žadatelé vrátil z důvodu chybějících informací, přitom odborný posudek danou věc obsahoval.
- Zatímco původní program nevyžadoval od žadatelů potvrzení o doložení stavebního povolení, v novém programu se žádost o dotaci bez ohlášení o stavbě neobejde.
- Pokud žadatel žádá o dotaci v oblasti A, přičemž vlastní ve své domácnosti kotel na tuhá paliva, musí tento žadatel také provést výměnu kotle na ekologičtější způsob vytápění, tedy kotle na biomasu. V původním programu pokud žadatel zateploval dům, nikoho nezajímalo, jaký má kotel, pokud splnil dané podmínky.

8 NÁVRH ŽÁDOSTI O DOTACI PRO RODINNÝ DŮM Č. 5

V této části praktické práce si ukážeme na konkrétním rodinném domě, jak lze získat dotaci. V našem případě půjde o oblast A – tedy oblast na zateplení objektu. Oblast A patří mezi nejžádanější oblasti a proto si právě na této části ukážeme, jak by vypadal celý postup a průběh pro získání podpory.

8.1 Popis stávajícího stavu budovy

Aplikačním příkladem nám bude sloužit rodinný dům (dále jen RD) ležící v Jihomoravském kraji, spadající pod katastrální území obce Štěpánovice. Tento dům je umístěn v uliční řadové výstavbě. Samotný dům je koncepčně řešen jako dvoutraktový s tím, že uliční část RD je dvoupodlažní a dvorní část je jednopodlažní. RD je v obou částech zastřešený sedlovou střechou se skládanou krytinou. RD není podsklepený. Vstup do RD je přes průjezd do dvorní části, odkud jsou dva vstupy do jednotlivých bytových jednotek. V přízemí RD se nachází předsiň, koupelna, WC, komora, pokoj, obývací pokoj a ložnice. Ve 2. podlažní části RD se v 1. NP nachází zádveří, WC, komora, koupelna, dva pokoje, kuchyň a obývací pokoj. Ve 2. NP se nachází chodba, komora, koupelna, dva pokoje, ložnice, obývací pokoj a kuchyně. Větrání domu je přirozené okny.

Popis konstrukcí:

Obvodové zdivo nadzemních podlaží je z cihel plných tloušťky 300 a 450 mm s vnitřní vápennou omítkou vnější omítkou vápenocementovou.

Podlahy na terénu jsou dřevěné na pískovém polštáři.

Střecha je sedlová s dřevěným krovem, zastřešení tvoří pálená taška.

Strop je trámový s dřevěným záklopem, škvárovým násypem a potěrem ze škvárobetonu.

Okna jsou dřevěná zdvojená, vstupní dveře jsou dřevěné z části prosklené.

Stávající systém vytápění a ohřevu teplé vody

Pro vytápění RD je instalován kotel na zemní plyn o výkonu 24 kW. Teplá voda je připravována v nepřímo ohřivaném kombinovaném zásobníku o objemu 160 l. Kotel i ohřívač je umístěn v přízemí RD. Tento systém vytápění vyhovuje parametrům pro získání dotace, pokud by však byl systém vytápění na tuhá paliva, byli bychom nuceni měnit i daný kotel.

8.2 Popis navrhovaného stavu budovy

Stavební úpravy RD se týkají zateplení obvodového zdiva, zateplení stěn a stropů k půdě, výměna otvorových výplní (okna, dveře). Dále bude zateplena podlaha.

- Zateplení obvodového zdiva kontaktním zateplovacím systémem zvaným ETICS a polystyrenem EPS o tloušťce 160 mm.
- Zateplení nové podlahy na terénu v přízemní části RD polystyrenem o tloušťce 140 mm.
- Zateplení stropů k půdě v 1. a 2. NP o tloušťce 280 mm.
- Zateplení podlahy nad průjezdem o tloušťce 280 mm.
- Výměna oken za nová plastová s trojsklem včetně dveří.

Měrná roční potřeba tepla na vytápění E_A stávajícího stavu před realizací je 287 kWh/m².rok a po realizaci by měla činit 91 kWh/m².rok, úspora by tedy měla činit 68%. Z tohoto faktu vyplývá, že nárok na dotaci máme ve výši 30% z měrných nákladů v oblasti A.1.2. V následujícím textu si vysvětlíme, proč jsme získali dotaci právě 30% a vysvětlíme si, co znamená pojem referenční budova, který budeme potřebovat znát, pro níže uvedenou problematiku.

Referenční budova

„Referenční budova představuje výpočtově definovanou budovu téhož druhu, stejného geometrického tvaru a velikosti včetně prosklených ploch a částí, stejné orientace ke světovým stranám, stínění okolní zástavbou a přírodními překážkami, stejného vnitřního uspořádání a se stejným typickým užíváním a stejnými uvažovanými klimatickými údaji jako hodnocená budova, avšak s referenčními hodnotami vlastností budovy, jejich konstrukcí a technických systémů budovy (vyhláška 78/2013 Sb.). Hodnocení budovy je pak prakticky prováděno pomocí dvou paralelně porovnávaných budov, výpočet probíhá ve dvou částech. První část představuje zadání, výpočet a výstupy pro řešenou budovu – budova hodnocená, druhou část představuje zadání, výpočet a výstupy pro referenční budovu s požadovanými hodnotami referenčních parametrů.“ (Project design, 2015)

Tab. 4. Podmínky pro získání dotace v oblasti A (MŽP, 2014, s. 6)

Míra podpory		30%		40%	55%
Sledovaný parametr		A.1.1.	A.1.2.	A.2.	A.3.
Průměrný součinitel U_{em}	[W/(m ² .K)]	$< 0,95 \times U_{em, Ref}$	-	$< 0,85 \times U_{em, Ref}$	$< 0,75 \times U_{em, Ref}$
Měrná roční potřeba tepla na vytápění po realizaci E_A	[kWh/m ² .rok]	-	100	55	35
Všechny měněné konstrukce musí mít U	[W/(m ² .K)]	-	$< 0,95 \times U_{rec, 20}$	-	-
Procentní snížení vypočtené E_A	%	40		50	60

Tab. 5. Požadované hodnoty (vlastní zpracování)

Průměrný součinitel prostupu tepla budovy U_{em} [W/(m ² .K)]	Vypočtený	U_{em}/U_{emref}	Hodnocení
Referenční budova původní stav	0,37	3,4	Nesplněno
Původní stav	1,26		
Referenční budova návrhový stav	0,36	1,05	Nesplněno
Návrhový stav	0,38		

Z tabulky č. 5 můžeme vidět, jaká jsou kritéria pro získání dotace v jednotlivých oblastech. Přičemž žadatel, aby získal dotaci v dané kategorii, musí splnit kritéria alespoň dvě. Naše procentuální úspora je 68%, takže bychom se mohli domnívat, že máme nárok na dotaci v oblasti A.3., kde míra podpory dosahuje 55% ze způsobilých výdajů na realizaci. Bohužel je to však jediné kritérium, které pro tuto oblast splňujeme. Naše měrná potřeba tepla na vytápění po realizaci činí 91 kWh/m².rok, pro oblast A.3. bychom potřebovali $E_A = 35$ kWh/m².rok. Poslední možnost by byla splnění průměrného součinitele obálky domu U_{em} rovno nebo menší 0,75. Toto kritérium sestavujeme na základě výše vysvětlené tzv. referenční budovy. Naše referenční budova má U_{em} 0,36, jak můžeme vidět z tabulky č. 6, pokud toto číslo vynásobíme, potřebným průměrným součinitelem 0,75, vyjde nám výsledek 0,27, přičemž náš navrhovaný stav je 0,38, takže této hodnoty rozhodně nedosáhneme. Obdobný proces je i u ostatních oblastí. Poté zjistíme, že s navrhovaným stavem 0,38 nejsme schopni se dostat do oblasti A.1.1, A.2. ani do oblasti A.3.

Abychom tedy získali dotaci, tak musíme všechny zatepované konstrukce předimenzovat, laicky řečeno všechny tloušťky tepelných izolací musí být větší s lepšími tepelně izolačními vlastnostmi. Příkladem může být, že při zateplení obvodového pláště vyhovuje polystyren o tloušťce 140 mm, kdežto my musíme mít 160mm. Z tohoto faktu nám vyplývá, že žadatel bude nucen požádat o dotaci v oblasti A.1.2. a jeho investice budou vyšší než v ostatních oblastech.

Tab. 6. Měrné náklady a výše dotace (vlastní zpracování)

Typ konstrukce	m ²	dotace Kč/m ²	měrné náklady celkem Kč	dotace 30%
zateplení obvodových stěn	108,2	1 500	162 300	48 690
ostatní konstrukce	261,5	600	156 900	47 070
podlaha na terénu	89,9	2 000	179 800	53 940
střecha	42,1	1 500	63 150	18 945
výplně	33,4	6 900	230 460	69 138
Celkem			792 610	237 783

Z tabulky č. 6 vidíme jednotlivé konstrukce, ve kterých bude zatepování probíhat a jednotlivou rozlohu této konstrukce. Dále vidíme, jakou částku stát přispívá na daný typ konstrukce na 1 m². Pokud vynásobíme rozlohu daného typu konstrukce s dotací na 1 m², vyjdou nám celkové měrné náklady v Kč. Tyto měrné celkové náklady si vynásobíme 30%, protože nám stát v oblasti A.1.2. poskytne dotaci ve výši 30% z měrných nákladů. Poté nám vyjde konečná částka, se kterou můžeme od státu počítat.

Nyní si ukážeme výpočet na konkrétním příkladu. Střecha má rozlohu v našem případě 42,1 m² a stát přispívá na 1 m² částkou 1500 Kč. Po vynásobení 42,1 x 1500 nám vyjdou měrné náklady a to 63 150 Kč. Pokud vynásobíme částku 63 150 x 0,3 vyjde nám číslo 18 945 Kč, což je konečná částka, kterou nám stát přispěje na zateplení střechy.

9 POSTUP PRO ZÍSKÁNÍ DOTACE

V našem případě jsme získali dotaci v oblasti A na kompletní zateplení domu, v rámci **první výzvy** NZÚ, která byla vyhlášena pro rodinné domy dne 1. 4. 2014. Pro tuto výzvu bylo nachystáno celkem 1,9 miliard korun. A celkem bylo zaznamenáno 6110 žádostí. Z nichž jedna žádost byla od žadatele, který mi poskytl náš aplikační příklad, jehož žádost byla úspěšně schválena. Na základě této skutečnosti bych zde ráda popsala, jaké jsou jednotlivé kroky, které žadatel musí udělat, aby dotaci získal. Program NZÚ, se řídí směrnicí Ministerstva životního prostředí č.1/2014 o poskytování finančních prostředků v programu Nová zelená úsporám. V této směrnici je popsáno, jak správně a úspěšně postupovat pro získání dotace a podmínky, které musí žadatel splnit.

Jak už jsme se výše dočetli, podmínky pro získání dotace se SFŽP snaží neustále usnadňovat, ale přesto je tento proces velmi složitý. Proto je potřeba vyhledat nejprve odbornou pomoc. Protože pro obyčejné lidi, kteří nikdy v minulosti o žádnou dotaci nežádali, je velmi složité zorientovat se ve všech materiálech, které jsou na webových stránkách NZÚ k dispozici. Proto bych navrhla se nejprve obrátit na krajské pracoviště SFŽP, kde nám poskytnou nejdůležitější počáteční informace. Avšak po získání prvotních informací nám bude hlavním pomocníkem projektant, který celý projekt vypracoval a navrhl nejvýhodnější variantu zateplení, která bude efektivní vzhledem k výdajům na provedení a možnou výši dotace a energetický auditor, který zhotoví potřebný energetický posudek.

Následující text mé bakalářské práce vychází jak z konkrétních materiálů, potřebných pro získání dotace v případě našeho aplikačního domu, tak z materiálů, které jsem získala osobní konzultací, jak s žadatelem o dotaci, tak s projektantem, tak od pracovníků SFŽP na krajském pracovišti ve Zlíně. Ráda bych upozornila čtenáře, že níže uvedený postup pro získání dotace je pro oblast A, v oblasti B a C může docházet k nepatrným rozdílům.

9.1 Odborný posudek

Abychom splnili podmínky programu, tak jeden z nejdůležitějších dokumentů pro žádost o dotaci je vypracovaný odborný posudek, který se skládá ze dvou částí. První část je projektová dokumentace, která může být vypracována pouze oprávněnou osobou dle zákona č. 360/1992 Sb. Tyto osoby jsou členy České komory autorizovaných inženýrů a techniků nebo členy České komory architektů. Seznam těchto osob najdeme na stránkách ČKAIT A ČKA.

Druhou částí odborného posudku je energetický posudek, který nám vypracuje osoba s příslušným oprávněním ke zpracování energetických auditů a posudků. Seznam energetických auditorů si vyhledáme na stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu.

9.1.1 Projektová dokumentace

Projektová dokumentace se skládá ze třech částí. První část obsahuje všeobecné informace, jak o stavbě (adresa, číslo popisné, účel užívání stavby, zastavěná a užitná plocha, počet funkčních jednotek a jejich velikost, počet uživatelů stavby), tak o stavebníkovi a o osobě zpracovávající projektovou dokumentaci. Druhou částí je technická zpráva, ve které je zachyceno materiálové, architektonické, konstrukční a stavebně technické řešení a samozřejmostí je technická vlastnost stavby. Třetí a zároveň poslední částí projektové dokumentace je výkresová část, ve které projektant musí zachytit, jak stávající stav, tak nový stav domu.

9.1.2 Energetický posudek

Energetický auditor má za úkol v energetickém posudku popsat stávající stav budovy, konstrukce obálky domu, vytápěný a nevytápěný prostor, včetně systému vytápění a přípravy teplé vody. Naproti tomu je povinen uvést popis nového stavu domu, navrhnout opatření u jednotlivých konstrukcí a specifikovat výrobky a materiály pro realizaci opatření s uvedením všech technických parametrů vstupujících do výpočtu energetického hodnocení. Výstupem tohoto posudku bude výpočet průměrného součinitele prostupu tepla obálkou budovy pro stávající a navrhovaný stav a protokol o výpočtu měrné roční potřeby tepla na vytápění pro stávající a navrhovaný stav. Přičemž pro získání dotace v oblasti A musí být úspora roční potřeby tepla na vytápění alespoň o 40 - 60% a splnění požadavků na průměrný součinitel prostupu tepla budovou, což je minimálně 0,95 – 0,75. Nebo poslední možnost, jak získat dotaci, je cesta, kterou jsme se vydali my v našem aplikačním příkladu, a to zlepšení součinitelů prostupu tepla přes obvodový plášť lepším zateplením. V našem případě jsme tedy žádali o podporu v oblasti A.1.2, kde bylo potřeba snížit úsporu tepla o 40%, ale také všechny měněné konstrukce musely splňovat normové hodnoty 0,95. Součástí práce energetického auditora je vyplnění krycího listu technických parametrů, ve kterém jsou zachyceny všechny výše uvedené údaje.

9.2 Evidence žádosti

Pokud je MŽP vyhlášena výzva, ve které se chystáme podat žádost, provedeme jednorázovou registraci do informačního systému programu, online na internetových stránkách www.novazelenausporam.cz. Poté prostřednictvím tohoto systému podáme žádost. Následuje několik kroků, které musíme vyplnit: typ žadatele, identifikační údaje žadatele, bankovní spojení, oblast ve které budeme o dotaci žádat a nakonec jsme vyplnili výkaz, kde jsme uvedli výměru konstrukcí. Konkrétně v našem aplikačním příkladu tedy v oblasti A jsme vyplnili celkovou plochu zatepovaných obvodových stěn, střechy, podlahy, plochu měněných výplní stavebních otvorů a ostatní zatepované konstrukce. Tento systém na základě těchto informací vyhodnotí, jestli taková nemovitost má nárok na dotaci a pokud ano, tak v jaké výši se dotace bude pohybovat a této žádosti přiřadí unikátní číslo.

Dalším důležitým krokem je po tomto elektronickém vyplnění žádosti **do třech kalendářních dnů** doručit na krajské pracoviště Fondu veškeré listinné dokumenty, které jsou povinné v rámci získání dotace. Mezi tyto povinné dokumenty patří:

Výtisk formuláře z elektronického systému, kde bude vlastnoruční podpis žadatele. Dále pak doklad, který bude obsahovat projednání stavebního záměru s příslušným stavebním úřadem a výpis z katastru nemovitosti, ne starší jak 90 dnů, což je další nezbytný dokument. Posledním povinným dokumentem pro odevzdání je odborný posudek, který jsme v této fázi žádosti měli už nachystaný k odevzdání.

Po odevzdání všech příslušných dokumentů nám přijde buď výzva k odstranění neformálních nedostatků do 8 kalendářních dnů, nebo vyrozumění o přidělené dotaci a výzva k doložení realizace. V našem případě to byla varianta druhá, tedy ta lepší.

9.3 Realizace opatření

Přibližně za 45 dnů, v našem případě dne 17. 2. 2015 od evidence žádosti a odevzdání všech dokumentů, přišlo od Fondu vyrozumění o poskytnutí podpory a oznámení o rezervaci finančních prostředků ve výši 237 783 Kč. Současně s tímto vyrozuměním nám došla smlouva o poskytnutí podpory ve výši 10 000 Kč na zpracování odborného posudku a to v rámci oblasti A.4.

V našem případě šlo o podanou žádost před zahájením realizace. Aby byly splněny všechny podmínky programu a žadatel dostal rezervované peníze, tak musí v našem aplikačním příkladu daný projekt realizovat do 18 měsíců od data akceptace žádosti, tedy do 17. 8. 2016.

Ještě než začala samotná realizace projektu, která byla zahájena dne 9. 3. 2015, tak bylo povinností žadatele zajistit odborný technický dozor stavebníka nad prováděním stavby, na kterého žadatel v rámci oblasti A.5 také dostane státní podporu v hodnotě 5000 Kč. Vzhledem k tomu, že v rámci programu je při realizaci opatření nutností zvolit materiály, výrobky a dodavatele zapsané v Seznamu výrobku a technologií a v Seznamu odborných dodavatelů, tak žadatel na základě doporučení v odborném posudku zajistil všechny potřebné materiály a výrobky, které budou odpovídat doporučeným parametrům, a zvolil firmu, která zrealizuje stavební záměr přesně dle schváleného odborného posudku. V případě jakéhokoliv odchýlení by se poskytnutá výše dotace mohla snížit. Žadatel v našem aplikačním příkladu zvolil firmu WP okna, sídlící v Brně v Kuřimi. S touto firmou je žadatel doposud spokojen, protože zatím vše probíhá dle plánu a dne 19. 6. 2015 by měla být realizace veškerých opatření ukončena. Tato lhůta může být samozřejmě vlivem nejrůznějších negativních aspektů prodloužena. V následujícím textu si řekneme, co musí žadatel dále udělat po ukončení realizace daného opatření.

Aby nám bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace, musí každý žadatel prokázat, že realizace byla řádně dokončena v souladu s žádostí, odborným posudkem a krycím listem technických parametrů a to doložením řadou dalších dokumentů:

- **Souhrn veškerých faktorů** souvisejících s realizací, včetně faktur za zhotovení odborného posudku a za provedení odborného technického dozoru, tyto faktury musí být samozřejmě vystaveny na jméno žadatele o dotaci.
- **Předávací protokol** – tedy doklad o ukončení realizace včetně data předání a podpisu obou stran.
- **Výpis z bankovního účtu** žadatele, prostřednictvím kterého prováděl bezhotovostní platby nebo příjmové doklady, pokud šlo o platbu hotovostní.
- Dále firma WP okna musí dát žadateli **soupis veškerých provedených prací**, který byly rozděleny na výdaje způsobilé a nezpůsobilé, identifikace použitých výrobku a materiálů a v neposlední řadě jsou potřeba informace o použitém množství materiálů.

- Odborný technický dozor má za úkol žadateli vyhotovit **závěrečnou zprávu**, která je dalším nezbytným dokumentem pro odevzdání po realizaci.

9.4 Registrace akce a Rozhodnutí o poskytnutí dotace

Po ukončení dané realizace a po zajištění všech potřebných dokumentů doloží žadatel na krajské pobočce SFŽP všechny výše uvedené dokumenty a vyrozumění o řádném ukončení realizace. Od toho dne má Fond 90 dnů na to, aby provedl kontrolu nad všemi předloženými písemnostmi. Poté co úřady vyhodnotí veškeré doručené dokumenty jako bezchybné, zašlou žadateli poštou *Rozhodnutí o poskytnutí dotace* a formulář *Prohlášení o přijetí podmínek dotace*. Ve formuláři musí poté žadatel vlastnoručním podpisem potvrdit souhlas s Registrací a rozhodnutím a poté doručit tento formulář osobně na krajské pracoviště Fondu. Od doručení zmiňovaného formuláře má Fond 90 dní na to, aby zaslal slíbenou výši dotace na účet žadatele. Tento účet uvedl žadatel při evidenci žádosti.

9.5 Kontrola

SFŽP může nařídit následnou kontrolu zrealizovaných opatření, včetně kontroly souvisejících dokumentů. S touto kontrolou je žadatel obeznámen 14 dnů předtím, než kontrola na místo realizace přijde. Tato kontrola může k příjemci podpory přijít následujících 15 let od uzavření smlouvy. Pokud by bylo v průběhu kontroly zjištěno, že nedošlo ke splnění všech podmínek, za kterých byla podpora žadateli vyplacena, je příjemce podpory povinen ve lhůtě 30 ti dnů ode dne obdržení výzvy vrátit SFŽP částku, která bude Fondem vyčíslena na základě závažnosti porušení podmínek ve smlouvě.

9.6 Vyhodnocení dotace pro rodinný dům č. 5

V této kapitole se sice budeme zabývat vyhodnocením akce Nová zelená úsporám pro náš aplikační příklad, ale vzhledem k tomu, že samotná realizace opatření teprve probíhá, tak nemůžeme zhodnotit samotné ušetřené náklady na vytápění. Tyto ušetřené náklady se dozvíme, až bude opatření zcela hotové a zateplený dům projde alespoň dvěma zimami. Nyní se tedy dočteme můj osobní názor na vyhodnocení získané dotace, aniž bych znala ušetřené peníze za vytápění.

Na úvod bych ráda začala tím, kolik by tento žadatel získal finančních prostředků v rámci původního programu. V původním programu bychom na tento dům získali dle kalkulací z minulých let zhruba 247 tisíc Kč.

Tuto částku jsme dostali vynásobením vnitřní vytápěné plochy, která v našem případě činila 291,6 m² a částkou, která byla pro tuto rozlohu domu stanovena. Tedy 291,6 x 850. Čtenář by se nyní mohl domnívat, že nedošlo k markantnímu rozdílu, který činí „pouze 10 000 Kč“. Bohužel musím čtenáře vyvést z omylu. Zatímco v našem aplikačním případě činily investiční náklady, potřebné k tomu, abychom splnili veškeré požadavky pro získání dotace, částku ve výši 792 610 Kč, tak v původním programu by náklady žadatele dle odhadů pana projektanta činily pouze zhruba 500 tisíc Kč. Na tomto aplikačním příkladu, můžeme tedy krásně vidět hlavní změnu, která nastala v novém programu – pro získání třeba i minimální výše dotace je potřeba udělat několik opatření. Zatímco v rámci původního programu bychom nemuseli v našem aplikačním příkladu zateplit obvodové stěny a ostatní konstrukce, tak v rámci nového programu to byla nezbytná součást pro získání podpory.

V našem aplikačním příkladu činily investiční náklady 792 610 Kč a po splnění požadavků SFŽP a po schválení celého projektu nám byla přislíbená dotační částka 237 710 Kč. Z této skutečnosti víme, že výhodnost činila 30%, což se může jevit jako zajímavé zhodnocení finančních prostředků. Ve skutečnosti však málokterá z rodin si v dnešní době může dovolit vložit do rekonstrukce tak vysokou částku. Částka 792 610 Kč není přitom konečnou částkou, kterou musí žadatel vynaložit. Protože s takto rozsáhlou rekonstrukcí souvisí mnoho dalších neuznatelných nákladů, které v našem případě činily dalších 150 000 Kč. V našem aplikačním domě jsme museli vyměnit okna. Dotační částka na výměnu oken činí 6900 Kč / 1 m² včetně DPH. Přitom se do této částky 6900 Kč musí vejít cena nového okna a veškeré následné práce: demontáž a montáž nového okna, zednické zapravení, montáž venkovního a vnitřního parapetu, montáž žaluzií a sítě proti hmyzu. Z tohoto faktu vyplývá, že je nereálné, aby se žadatel do této částky vešel. Přičemž mezi neuznatelné náklady při výměně oken patří: žaluzie, vnitřní parapety, síť proti hmyzu, úprava či revize systému ochrany proti škodlivým účinkům blesku atd. Přitom tyto činnosti je jednoznačně nutné provést při zateplení obvodového pláště budovy. Stejná situace nastává v našem případě i u zateplení podlahy na terénu. Dotační částka činí sice 2000 Kč/ 1 m² včetně DPH, ale do této částky se žadatel nejspíše opět nevejde při rekonstrukci domu. Protože při této rekonstrukci je bezpodmínečně nutné vykopat stávající betonovou podlahu a zeminu, abychom tak vytvořili prostor pro zateplení. Tyto přebytky musíme však nákladně odvést na skládku a následně teprve můžeme technologicky provést skladbu podlahy. Přitom mezi uznatelné výdaje nepatří: podlahová krytina, dlažba, koberce, plovoucí podlaha. Je tedy zřejmé, že náklady na jeden metr čtvereční budou daleko vyšší, možná třeba i dvojnásobně.

Z přechozího textu jsme se tedy dozvěděli, že s realizací daného opatření souvisí velké množství dalších výdajů, které si člověk, při podávání žádosti nemusí uvědomit. V našem aplikačním příkladu činily tedy skutečně vynaložené investiční náklady 942 610 Kč. Z této částky nám vyplývá, že dotace od státu tedy ve skutečnosti nečinila 30% ze způsobilých výdajů, ale pouze 25%.

Na základě zjištění informací, kterých jsem nabyla při tvorbě mé bakalářské práce se domnívám, že pro člověka, který koupil starší rodinný dům a rozhodl se, že ho bude ve velkém rozsahu rekonstruovat a byl připraven na velké výdaje, tak pro tohoto žadatele bude tento dotační titul vítán, protože je to pro něj příjemná finanční úleva, s kterou nepočítal. Pokud však člověk žádá o dotaci z důvodu, že chce snížit účty za energie, tak si nemyslím, že je tento dotační titul pro tohoto žadatele příliš zajímavý. Žadatel v našem aplikačním příkladu musel do rekonstrukce vložit zhruba 950 tisíc Kč a od státu dostal pouze 250 tisíc Kč. V poměru s tím, jak rozsáhlou rekonstrukci musel udělat proto, aby podporu získal, je tato výše podpory velmi nízká. Lze předpokládat, že ročně ušetří zhruba 20 tisíc Kč za energie s porovnáním cen za energie před realizací. Což znamená, že se mu vložená investice vrátí zhruba za 35 let. Lhůta 35 let se mi zdá poměrně vysoká, protože během tak dlouhé doby může nastat mnoho změn a také bude možná zapotřebí zahájit další rekonstrukci. Člověk se tedy na danou rekonstrukci musí dívat z pohledu toho, že bude mít nový dům s novými okny a fasádou, než z pohledu toho, jaké ušetří peníze v budoucnosti na vytápění.

Na závěr bych tedy chtěla říci, že člověk se na získanou podporu od státu musí dívat jako na nečekanou výpomoc, nikoliv tuto podporu brát jako pohnutku k tomu udělat rekonstrukci domu, když stát „rozdává“ peníze.

10 ZHODNOCENÍ PROGRAMU NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM

Z výše uvedeného textu jsme se dozvěděli, že dotace v poměru s potřebnými vynaloženými náklady je poměrně nízká. Proto stojí za zvážení, jestli se do daného opatření pouštět. Tato dotace se tedy vyplatí především lidem, kteří jsou rozhodnutí provést zateplení rodinného domu nebo výměnu zdroje bez ohledu na program Zelená úsporám. Což je ve výsledku spravedlivé v tom, že stát nebude rozdávat peníze jen tak.

Domnívám se, že dochází ke spravedlivějšímu rozdělení dotace v oblasti A – zateplení, která se počítá z plochy zatepovaných konstrukcí namísto z celkové vnitřní plochy, jak tomu bylo v původním programu. Spravedlivější proto, že v původním programu vlastníci dvougeneračních domů díky počítání dotace z vnitřních ploch dostávali obrovské částky podpory, které dosahovaly až 70% z investované částky, přitom provedená rekonstrukce nebyla až tak efektivní, ale díky velké rozloze domu dostali velkou podporu. Což si myslím, že velmi nezvýhodňovalo vlastníky rodinných domů pro jednu rodinu.

Největší nedostatkem jsem v tomto programu především viděla v tom, že lidé museli vydat opravdu velké množství peněz, aby dostali minimální podporu od státu. Tento nedostatek, tj. že lidé nemůže nutit do tak velkých investic, si uvědomil i stát, protože 1. 1. 2015 byla spuštěna další výzva pro rodinné domy, ve které je tato slabina redukována. V NZÚ 2014 lidé museli snížit měrnou potřebu tepla na vytápění oproti stavu před realizací alespoň o 40%, aby mohli získat dotaci. Takto velké úspory šlo však dosáhnout pouze, pokud se na obálce budovy provedlo současně několik úsporných opatření. V NZÚ 2015 o dotaci nově můžou však zažádat také ti, kteří se chystají k menším rekonstrukcím, např. k výměně oken nebo jen k dílčímu zateplení. Je tak zajištěno, že na dotaci mají nárok i ti, kteří nemají peníze na hromadnou rekonstrukci, ale budou rekonstruovat postupně. Opatření s menším výsledným efektem má pouze jedinou podmínku, a to úsporu energie minimálně 20%. Tuto změnu hodnotím jako velmi pozitivní. Další změna, která proběhla v NZÚ 2015 je ta, že lidé nejsou povinni volit si dodavatele a výrobky ze SOD a SVT. Tyto seznamy byly často odborníky kritizovány z důvodu byrokracie, proto si myslím, že tyto seznamy SFŽP zrušil. Já osobně jsem na těchto seznamech neviděla nic špatného, protože lidé tak měli jistotu, že zvolí opravdu kvalitní výrobky, které prošly zkušebními systémy. Tyto systémy dané výrobky zkouší ve zkušební hale, ve které jsou simulovány určité podmínky, které daný výrobek musí vydržet.

Například pro testování oken jsou uměle vytvořeny podmínky zohledňující určité výkyvy teplot, jako např. mrazu -20°C pod nulou, nebo naopak tepla ve výši 60°C nad nulou. Dále je uměle vytvořeno krupobití, vichřice a mnoho dalších negativních aspektů, které musí okno vydržet. Na základě těchto testů dostane výrobek hodnotu, s kterou daní energetičtí auditoři počítají. Nevýhodou však bylo to, že pokud chtěla firma mít své výrobky zapsané v SVT, musela vynaložit velké množství financí na to, aby výrobek prošel testem, což samozřejmě mělo za následek to, že stoupla cena výrobku. Ale za kvalitu se v dnešní době platí, bylo tak zajištěno, že se v budoucnu předejde reklamacím z důvodu nesprávně zvoleného výrobku. Příkladem mohou být opět okna, která, když nejsou vyrobena z kvalitních speciálních plastů, ale z recyklátu, tak se při vyšších teplotách začnou kroutit, rosit a vyvolávat mnoho dalších negativních aspektů. Zrušení těchto seznamů si myslím, že stejně nemá žádný význam, protože lidé budou stejně nuceni zvolit tyto osvědčené výrobky, především kvůli hodnotám, se kterými pak auditoři počítají a také kvůli tvrdým parametrům, které musí žadatel splnit, aby podporu dostal.

Největší silnou stránku programu vidím především v jeho demokratičnosti, je přístupný skoro pro každého majitele rodinného domu. Další pozitivum je motivace lidí k co největším úsporám, čím vyšší opatření, tím vyšší dotace. Výhodu také vidím v tom, že lidé dostanou podporu v administrativních procesech – tedy dotace na odborné posudky a na zajištění stavebního dozoru. Lidé tak nejsou nuceni na těchto procesech příliš šetřit.

10.1 Slabé stránky programu

Největší slabou stránku vidím v tom, že je v programu potřeba opravdu velké množství papírování, neustálého ověřování podpisů a zajišťování nejrůznějších kopií. Je potřeba stále větší množství dokumentů, které člověk musí pro získání dotace doložit. Možným problémem by mohl být také nedostatek financí v budoucnu. Nová zelená úsporám se financuje z prodeje emisních povolenek a nikdo neví, jak prodej půjde v příštích letech.

V této části si však poukážeme na jinou slabou stránku programu dle mého názoru. Položme si otázku, jak je to vlastně ve skutečnosti se šetřením životního prostředí, kvůli kterému vlastně program původně vznikl. Tato otázka je velmi diskutabilní a můžeme se na ni podívat z více stran. Když se člověk zamyslí nad tím, kolik energie je potřeba pro výrobu izolačních skel, plastových profilů, kování na jednotlivých oknech, dále na výrobu lepidel, šterkových hmot, perlínky a dalších pomocných plastových profilů na zakončení fasádových systémů, apod.

Tak zjistíme, že úspora, kterou dosáhneme při zrealizování všech opatření, díky nimž se snižuje, vypouštění skleníkových plynů do ovzduší zjistíme, že jsme pro toto snížení vynaložili mnoho negativních dopadů na životní prostředí pro jejich vlastní výrobu. Nesmíme tak opomenout fakt, že i když nepatrně, tak se nám do kladných dopadů na ŽP podepisuje výroba na to, abychom mohli dané rekonstrukce realizovat. I když jsou v dnešní době přísné normy na výrobu zmíněných materiálů, tak stále je jejich dopad na ŽP vysoce znatelný. Další velká slabina v NZÚ spočívá v tom, že podpora od státu je opravdu velmi nízká v porovnání s tím, jak rozsáhlou rekonstrukci musí žadatel provést.

10.2 Řízený rozhovor

Na základě komparace původního a nového programu jsem dospěla k závěru, že původní program byl pro žadatele mnohem výhodnější. Proč tomu tak je, jsme si ukázali na našem aplikačním příkladu, tedy na rodinném domě, kde jsme zjistili, že s porovnáním s tím, co všechno žadatel musí provést za opatření je tato výše podpory velmi nízká. Abychom si tuto dedukci potvrdili, položili jsme pár otázek přímo projektantům zpracovávající odborné posudky. V následujícím textu si uvedeme odpovědi jednoho z nich a to konkrétně pana Ing. Josefa Dřízhala.

1.) Který z programů se Vám zdá být výhodnější? ZÚ nebo NZÚ 2014?

Výhodnější byl určitě program Zelená úsporám, na dotaci dosáhla většina žadatelů a výše dotace byla ve většině případů vyšší než v NZÚ 2014. Nový program nutí žadatele k velkým investicím, na které lidé nemají v dnešní době peníze.

2.) Myslíte si, že jsou podmínky pro získání dotace opravdu ulehčené, jak SFŽP prezentuje?

Podmínky pro získání dotace se mi nezdají být ulehčeny, jak fond prezentoval. Administrace je nadále velmi zdoluhavá a složitá. Mnoho lidí tato administrace odrazuje, protože je to velmi časově náročný proces. Uvidíme, jak budou fungovat změny ve výzvě NZÚ v roce 2015, které slibují rychlejší kontrolu, schválení a vyplacení dotace.

3.) Myslíte si, že je o program dostatečný zájem a že je tento program dostatečně propagovaný na veřejných místech?

Za podmínek, jak jsou nastaveny pro zateplení rodinných domů, se dotace vyplatí jen těm, kteří chtějí provést komplexní zateplení objektu, proto o tento program není takový zájem.

(poznámka: i když zase stát nebude dávat někomu peníze, protože se mu investice do zateplení zaplatí – čemu rozumím). Ve výzvě NZÚ v roce 2015 bude dotace i na dílčí zateplení, myslím, že to přiláká mnohem více zájemců o dotaci. Pro získání dotace v oblasti C jsou podmínky poměrně náročné (především na přípravu odborného posudku), to spoustu zájemců odrazuje.

Na veřejných místech si myslím, že není propagace dostatečná. Ale myslím si, že spousta lidí o Zelené úsporám už několikrát slyšela z různých zdrojů.

4.) Jaká věková kategorie obyvatel ČR tvoří největší podíl poptávky po tomto programu?

Největší podíl poptávky tvoří lidé, kteří vlastní rodinný dům postavený cca před 20-30 lety – věková kategorie cca 40-50 let, pak mladé rodiny, které rekonstruují starý rodinný dům. Myslím, že o dotace nejméně žádají lidé v důchodovém věku. Návratnost vložených finančních prostředků je v programu NZÚ 2014 velmi dlouhá, proto je tato podpora zajímavá především pro mladé rodiny.

5.) Jaký podle Vás bude vývoj tohoto programu v budoucnu?

Doufám, že vývoj bude pozitivní, jak pro žadatele, tak i projektanty. S porovnáním s původním programem zájem dost upadnul. Pro porovnání v původním programu jsem navrhl zhruba 150 odborných posudků, v NZÚ jich bylo pouze 40. Uvidíme co přinese NZÚ 2015, stát slibuje zavedením oblasti A.0 (dílčí zateplení), dá se tedy předpokládat nárůst žadatelů, kteří plánují rekonstrukci provádět postupně.

Z rozhovorů, ať už s panem Dřízhalem nebo s dalšími odborníky je patrné, že administrativní zátěž je čím dál vyšší, což spoustu lidí odrazuje. Podmínky NZÚ 2014 jsou nastaveny, tak že je potřeba provést mnoho opatření, za kterou od státu není až taková finanční úleva, s kterou by žadatel, při tak rozsáhlé rekonstrukci mohl počítat. Proto je tento program zajímavý především pro rodiny, které plánují kompletní rekonstrukci stávajícího domu a veškerá opatření by provedli bez ohledu na to, jestli tento program existuje. Pro takovou rodinu je tato podpora jako příjemná finanční úleva. Pro rodiny, které by chtěli provést rekonstrukci postupně nebo by si mohli dovolit dům opravit díky dotačnímu titulu je tento program nezajímavý.

Rozhovory ať už s panem Ing. Dřízhalem nebo s autory odborných publikací v časopisu stavebnictví jsem byla schopna sestavit následující SWOT analýzu a navrhnout konkrétní návrhy na zlepšení programu NZÚ.

10.3 SWOT analýza

Tab. 7. SWOT analýza programu Nová zelená úsporám (vlastní zpracování)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Efektivní boj s ekologickými problémy. • Úspora nákladů pro domácnosti a majitele bytových domů. • Opravy domů provádí schválené firmy. • Prokázané zlepšení životního prostředí. • Navýšení pracovních míst. 	<ul style="list-style-type: none"> • Byrokracie a dlouhé lhůty vyřízení žádosti. • Nejasné informování o postupu a podmínkách čerpání dotací. • Nedostatek financí obyvatel.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Vzrůstající podpora životního prostředí. • Popularita programu => potenciál využití programu. • Vysoký zájem o realizaci úprav vedoucích k úsporám energie. • Zapojení odborných garantů do komunikace. 	<ul style="list-style-type: none"> • Neochota vložit vlastní prostředky do ochrany životního prostředí. • Snaha ušetřit peníze je vyšší, než motivace k příspěví ochraně životního prostředí. • Převis poptávky nad finančními možnostmi programu. • Negativní dopady na ŽP pro výrobu materiálů použitých na rekonstrukce.

10.4 Návrh na zlepšení programu

Přesto, že se žádost podává elektronicky, tak stejně žadatelé musí osobně přinést nebo zaslat poštou na SFŽP všechny potřebné dokumentace a formuláře. Myslím si, že by bylo dobré, kdyby tyto formuláře a dokumentace SFŽP přijímal nejprve také elektronicky v PDF podobě. A všechny vznesené připomínky a nedostatky by Fond sděloval rovněž elektronicky nejlépe přímo člověku, kterého se připomínka týká.

Například pokud je objeven nedostatek v odborném posudku, tak kontaktovat např. přes datové schránky přímo projektanta, který tento posudek vypracoval. Zabránilo by se tak složité komunikaci mezi žadatelem, tedy člověkem, který daným výpočtům příliš nebo vůbec nerozumí a projektantem. Teprve po odstranění všech případných chyb a nedostatků by si SFŽP vyžádal od žadatele originály v tištěné podobě. Zabránilo by se tak zbytečnému plýtvání stohů papírů a nákladům na poštovné.

Občas dochází k tomu, že se v průběhu spuštěné výzvy změní a aktualizuje se verze formulářů, tomuto by se SFŽP měl výhradně vyhnout, protože dochází pak ke zmatkům a ke špatné informovanosti žadatelů.

Dále bych navrhla delší lhůtu pro odstranění nedostatků pro žadatele. Lhůta je pouze 8 dní, což je poměrně málo, pro člověka, který chodí denně do práce a nemá v ten daný okamžik čas řešit jen podporu od státu.

Na osobní konzultaci s panem projektantem jsem se dozvěděla, že třeba kvůli desetiminutové konzultaci se specialistou ze SFŽP, zabývající se kontrolou projektů, musí jet přímo za ním osobně. Myslím si, že toto je naprosto zbytečné a stačilo by zavést standardně telefonický postup, v případě, že by nedošlo k vyřešení dané věci telefonicky, tak následně teprve řešit daný problém osobní konzultací. Zbytečné cestování autem není přece pro životní prostředí to nejlepší a ŽP je přece pro MŽP hlavní prioritou.

V neposlední řadě bych navrhla lepší propagaci programu, i když je to svým způsobem už zavedená značka, tak stejně pro spoustu lidí je to stále jedna velká neznámá. O programu se lidé mohou dozvědět především na internetu přímo na webových stránkách Programu, což je zejména pro lidi, kteří o něm už někde slyšeli a jdou si na webové stránky zjistit už jen konkrétní informace. Myslím si, že pro lidi, kteří o programu doposud nemají žádné informace, by byla dobrá propagace na veřejných místech. Ať už zastávky autobusů, metro, obchodní centra apod. Tedy místa, kde se pohybuje největší množství lidí.

Největší slabinu jsem v NZÚ viděla především ve výši dotace, kterou stát žadateli poskytuje. Proto bych navrhla, aby se výše podpory zvýšila alespoň na 50% ze způsobilých výdajů. Protože pokud bude míra podpory tak nízká, jak je nyní, tak je možné, že bude o tuto podporu čím dál menší zájem. Při rekonstrukci této části mé bakalářské práce jsem se snažila zhodnotit všechny negativní aspekty a následně navrhnout jejich řešení. Jedna z mých myšlenek byla, že stát poskytne dotaci dřív, než se projekt dokončí. Předěšlo by se tak tomu, že by si lidé museli brát hypotéku na celou potřebnou částku.

Ovšem po konzultaci s lidmi z tohoto oboru jsem dospěla k názoru, že tento můj návrh na zlepšení není realizovatelný, protože se domnívám, že stát se tak snaží zamezit machinací s poskytovanými finančními prostředky žadatelům. Stát má tak jistotu, že na projekt, na který uvolnil státní finance je opravdu řádně dokončen dle požadavků Státního fondu životního prostředí.

ZÁVĚR

Původní program Zelená úsporám byl předčasně ukončen v roce 2010 z důvodu převisu poptávky nad finančními možnostmi programu. I když původní program provázelo velké množství problémů, byl zhodnocen odborníky jako úspěšný, protože napomohl především v době hospodářské krize k navýšení zaměstnanosti zhruba o 20 tisíc pracovních míst, proplatil celkem 73 tisíc žádostí, díky nimž lidé mohli rekonstruovat své domácnosti a samozřejmě zajistil i určitý environmentální přínos. Tento program měl svého následníka pod názvem Nová zelená úsporám. V bakalářské práci jsme se dočetli, k jakým změnám v novém programu došlo. Dozvěděli jsme se například to, že v novém programu žadatel musel provést opravdu mnoho opatření, aby vůbec získal třeba jen nejnižší možnou výši dotace. V původním programu žadatelé dostali dotaci až ve výši 65 % ze způsobilých výdajů a stačilo pro tuto nejvyšší možnou získanou částku snížit roční potřebu tepla na vytápění jen o 40 %, paradoxem zůstává to, že v novém programu, pokud žadatel sníží spotřebu o 40 %, dostane nejnižší možnou výši dotace – tedy 30 % ze způsobilých výdajů. Z tohoto faktu vyplývá, že stát zpřísnil podmínky a snížil možnou výši získané podpory, jeho cílem tak bylo pokrýt co největší množství žadatelů. Byl tento krok státu ovšem výhodný?

Abychom mohli zhodnotit program Nová zelená úsporám, tak jsme si v praktické části uvedli konkrétní rodinný dům a řekli jsme si, co je nezbytnou součástí při žádosti o dotaci. Na základě tohoto faktu jsme zjistili, že žadatel musí projít složitou a časově náročnou administrativní zátěží a provést mnoho opatření. Tento žadatel, aby získal od státu podporu 30% ze způsobilých výdajů, musel snížit roční potřebu tepla na vytápění o 40 %, konkrétně z 287 kWh/m².rok na 91 kWh/m².rok. Tak velké úspory jsme v našem aplikačním příkladu dosáhli kvalitním zateplením obvodového zdiva, vnitřních stěn k půdě, podlahy, stropů k půdě, podlahy nad průjezdem a výměnou dřevěných zdvojených oken za kvalitní plastová okna s trojsklem. Přičemž s tak rozsáhlou rekonstrukcí domu souvisí mnoho neuznatelných nákladů, které žadatele stojí další peníze. Příkladem neuznatelných nákladů jsou např. krytina, dlažba, koberce, plovoucí podlaha. Proto si každý žadatel musí dobře spočítat, jak se mu daná podpora vyplatí, protože je možné, že zjistí, že sice dostal od státu peníze, ale musel udělat mnoho opatření navíc, které by za normálních okolností nedělal. Návratnost žadatele v našem aplikačním příkladu je zhruba 35 let, což se mi jeví jako hodně dlouhá lhůta, protože během tak dlouhé doby může dojít k mnoha změnám a žadatel může začít pomalu dělat další rekonstrukce.

Slabá stránka v novém programu je tedy bezesporu nízká částka, kterou stát poskytuje, tuto částku by měl stát zvýšit, jinak bude o program čím dál nižší zájem. Administrativní zátěž a potřebné kvantum papírů je stále vyšší, namísto toho, aby se toto papírování snižovalo a co nejvíce se využívalo moderní techniky. V neposlední řadě bych chtěla upozornit na skutečnost, že program vznikl hlavně kvůli tomu, aby snížil vypouštění emisí skleníkových plynů do ovzduší a ulevil tak životnímu prostředí. Ale když se člověk zamyslí nad tím, co všechno je potřeba vyrobit, aby se dané rekonstrukce mohly provést, tak zjistí, že mnoho negativních dopadů na životní prostředí se vyprodukovalo na jejich vlastní výrobu. Proto je zde velmi diskutabilní otázka, jak to vlastně se šetřením životního prostředí je.

Na základě komparace původního a nového programu, dále po vyhodnocení poskytnuté dotace v našem aplikačním příkladu a na základě rozhovorů s odborníky jsem dospěla k názoru, že program Nová zelená úsporám je nastaven tak, že o něj budou mít zájem pouze lidé, kteří koupili starý dům a počítají s velmi rozsáhlými rekonstrukcemi, pro tyto lidi je tato podpora zajímavá a je to pro ně příjemná finanční úleva. Pokud však stát chce donutit k rekonstrukcím širší segment zákazníků, musí výši dotace buď navýšit, nebo snížit kritéria, za kterých je dotace poskytována.

Tento program by měl být tedy vnímán jako nečekaná finanční úleva a ne jako pohnutka k tomu provést rekonstrukci. Nová zelená úsporám je nastavena především tak, že má dopad zejména na vizuální stránku budov 21. století než na samotné ušetřené peníze v podobě nižších účtů za energie, protože je zde velmi dlouhá doba návratnosti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BUKOVSKÝ, Ladislav. 2011. Některá rizika v programu Zelená úsporám. *Časopis stavebnictví* [online]. Brno [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: http://www.casopisstavebnictvi.cz/nektera-rizika-v-programu-zelena-usporam_N4303%3E.#

DOLEŽEL, Michal. 2012. *Původní zelená úsporám byla navzdory těžkostem úspěšná, neuspělo jen 3,3 % žadatelů* [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.nazeleno.cz/zelena-usporam/puvodni-zelena-usporam-byla-navzdory-tezkostem-uspesna-neuspelo-jen-3-3-zadatelu.aspx>

EUROPEAN COMMISSION. 2008. *Otázky a odpovědi k návrhu Komise revidovat systém EU pro obchodování s emisemi* [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-08-35_cs.htm

GEBAUER, Pavel, Ivo STREJČEK a Karel KABELE. 2012. *Domy s nulovou spotřebou energie: geniální návrh, nebo nesmyslná regulace EU? : sborník textů*. 1. vyd. Editor Marek Loužek. Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku. Ekonomika, právo, politika, 96. s. ISBN 9788087460092.

GRYGERA, Filip a Alice KUPČEKOVÁ. 2010. *Bydlete úsporně: jak investovat do energetických úspor a získat dotaci v programu Zelená úsporám*. 1. vyd. Brno: Computer-Press, 152 s. ISBN 978-80-251-2857-2.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAVTOVÁ. 2010. *Veřejné finance*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.

HORÁK, Petr. 2010. *Časté omyly a chyby při realizaci úsporných opatření v programu Zelená úsporám* [online]. [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://www.tzb-info.cz/zelena-usporam-na-tzb-info/6480-caste-chyby-a-omyly-pri-realizaci-uspornych-opatreni-v-programu-zelena-usporam>

JAK NA ZELENOU. 2015. *Průvodce podáním žádosti o dotaci* [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.jaknazelenou.cz/pruvodce-podanim-zadosti/>

MATĚJKA, Martin. 2012. *Moldan: Kjótský protokol bude platit až do roku 2020*. [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.moldan.cz/index.php/83-aktuality/181-kjotsky-protokol-bude-platit-az-do-roku-2020>

MATUŠKA, Tomáš. 2010. *Typy solárních kolektorů* [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://oze.tzb-info.cz/solarni-kolektory/154-typy-solarnich-kolektoru>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. 2009. *40 milionů českých emisních jednotek pro Japonsko* [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/articles_tt090505aau

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. 2010. *Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu* [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/kjotsky_protokol

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. 2014. *Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 1/2014 o poskytování finančních prostředků v programu Nová zelená úsporám. 53 s.* Dostupné z: <http://www.novazelenausporam.cz/file/163/smernice-c1-2014-prilohy-ii.pdf>

MOLDAN, Bedřich. 2010. *Ochrana přírody: Od Kjóta ke Kodani a dál.* [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/mezinarodni-ochrana-prirody/od-kjota-ke-kodani-a-dal/>

MRÁZEK, Karel, Alena HORÁKOVÁ a Martin HANÁK. 2010. *Zelená úsporám v kombinaci s programem Nový panel: úspory energií a regenerace bytových domů.* 1. vyd. Praha: Svaz českých a moravských bytových družstev, 108 s. ISBN 978-80-86426-33-4.

MURTINGER, Karel. 2013. *Úsporný rodinný dům.* 1. vyd. Praha: Grada, 112 s. ISBN 978-80-247-4559-6.

NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. 2011. *Informace z kontrolní akce č. 10/31* [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.nku.cz/assets/media/informace-10-31.pdf>

NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM. 2015. *Program Nová zelená úsporám rozdělil více než miliardu korun* [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.novazelenausporam.cz/clanek/program-nova-zelena-usporam-rozdeli-vice-nez-miliardu-korun/>

PEKOVÁ, Jitka. 2005. *Veřejné finance: úvod do problematiky.* 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 527 s. ISBN 80-7357-049-1.

PROJECT DESIGN. 2015. *Nové požadavky na hodnocení energetické náročnosti budov od 1. dubna 2013* [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: http://www.projectdesign.cz/?page_id=206

SRDEČNÝ, Karel a František MACHOLDA. 2004. *Úspory energie v domě*. 1. vyd. Praha: Grada, 111 s. ISBN 80-247-0523-0.

STÁTNÍ PODPORA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. 1992. *Přehled dotací, zvýhodněných půjček aj.* 1. vyd. Stará Boleslav: České a slovenské informační středisko pro životní prostředí REK, 46 s. ISBN 80-901349-4-7.

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. 2009. *Výroční zpráva programu Zelená úsporám*. 120 s. Dostupné také z: http://www.zelenausporam.cz/soubor-ke-stazeni/16/5043-zu_vyrocní_zprava_2009_cz.pdf

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. 2013a. *Výroční zpráva programu Zelená úsporám*. 98 s. Dostupné také z: http://www.zelenausporam.cz/soubor-ke-stazeni/17/5123-zu_vyrocní_zprava_2013_web.pdf

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. 2013b. *Výroční zpráva 2013*. 44 s. Dostupné také z: https://www.sfzp.cz/soubor-ke-stazeni/52/15890-vyrocní_zprava_sfzp_cr_2013_web.pdf

WOLLMANN, Hellmut and Gérard MARCOU. 2010. *The provision of public services in Europe: between state, local government and market*. 1. st ed. Cheltenham: Edward Elgar, 266 s. ISBN 18-484-4809-0.

ZELENÁ ÚSPORÁM. 2009a. *Popis programu* [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.zelenausporam.cz/sekce/470/popis-programu/>

ZELENÁ ÚSPORÁM. 2009b. *Ministerstvo životního prostředí otevírá program Zelená úsporám i menším investicím* [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.zelenausporam.cz/clanek/193/963/ministerstvo-zivotniho-prostredi-otevira-program-zelena-usporam-i-mensim-investicim/>

ZELENÁ ÚSPORÁM. 2010. *Přijímání žádostí o dotace z programu Zelená úsporám pro rok 2010 bude od konce října přerušeno* [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.zelenausporam.cz/clanek/193/1159/prijimani-zadosti-o-dotace-z-programu-zelena-usporam-pro-rok-2010-bude-od-konce-rijna-preruseno/>

ŽÁKOVÁ, Pavlína. 2014. *Státní rozpočet v kostce* [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2014-17501>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AAU	Jednotka AAU dává obchodovatelné právo státu vypustit do ovzduší 1t CO ₂ .
CO ₂	Oxid uhličitý.
DPH	Daň z přidané hodnoty.
GIS	Informační systém programu.
kWh/m ²	Kilowatthodina na metr čtvereční.
MŽP	Ministerstvo životního prostředí.
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad.
NZÚ	Nová zelená úsporám.
OSN	Organizace spojených národů.
RD	Rodinný dům.
SFŽP	Státní fond životního prostředí.
SOD	Seznam odborných dodavatelů.
SVT	Seznam výrobků a technologií.
ZÚ	Zelená úsporám.
ŽP	Životní prostředí.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Rozpočtová soustava ČR (Hamerníková, 2005, s. 165).....	14
---	----

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Podmínky pro získání dotace v oblasti B (MŽP, 2014, s. 11).....	29
Tab. 2. Typ zdroje a výše podpory pro podoblast C.1 a C.2 (MŽP, 2014, s.14).....	32
Tab. 3. Typ a výše podpory pro podoblast C.3 (MŽP, 2014, s. 18)	33
Tab. 4. Podmínky pro získání dotace v oblasti A (MŽP, 2014, s. 6).....	42
Tab. 5. Požadované hodnoty (vlastní zpracování).....	42
Tab. 6. Měrné náklady a výše dotace (vlastní zpracování).....	43
Tab. 7. SWOT analýza programu Nová zelená úsporám (vlastní zpracování).....	55